

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23949
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	87
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 87

NAKEDNESS
TO
NIGGARD

nakedness n नग्नता (RV, SBr) नग्नत्वम् (Hit)

अवरत्रता N . — विवरत्रता MBh, Kam

दिग्बसनम् Pratāpar .

entire nakedness दिगम्बरत्वम् Kum 5.72 .

Nakshatra n 4 भासनी L

इतिभाज् (n ?) Kav .

born under the Nakshatra mrgasiras (containing

3 stars one of which is orionis) मृगाशिरस् n Pan 4.

3.37 , Sch a good N. सुनक्षत्रम् AV joined with a N.

सर्व f(आ) Krishnaj to last N. (Revati)

अन्यत्रम् the N. Asvini आश्विनम् VarBrS

the N. Bjarani (presided over by Yama) ग्राम्यम्

(also with त्रक्ष) Var, MarkP, Susr यमेडाः

VarBrS the N. called Maghā (presided over by the Pitris)

पितृयाः f pl L a N. compound (as tishyapunarvasu)

नक्षत्रेन्द्रम् Pan 1.2.63 the N. Hasta हस्ता Pur

the N. jyeshthā पौरन्दरम् Var the N. Maghā पितृयम्

Var the N. Mriga-Siras मृगाशिरम् (Jyot), मृगाशिरा

(L) — मृगः — सौम्या Hariv the N.

Revati नक्षत्रनेमि f — पौष्णम् Var the N.

Rohini प्राज्ञेशम् VarBrS the N. Sata-bhishaj (presided

over by Varuṇa) वाक्यम् MBh, VarBrS, etc — वाक्यम्

ruled by Varuna) वाकजी L the N. Sravana हरिनक्षत्रम्

VarBrS the N. Svati (of which Vayu is the regent) वायव्य

mf(आ) n VarBrS _____ (presided over by Parabhanjana

the good of wind) प्राभञ्जनम् Var the N. Uttarasha-

dha वैश्वदेवतम् VarBrS (v.l. वैश्वदेवत) _____

वैश्वदेवम् VarBrS the N. UttaraBhadrapada अहि-

कुण्ड्यदेवता: f pl अहिकुण्ड्यदेवत्यम् L the N. Uttara-

Phalaguni भगः (ifc f आ, इ g बहुदि) MBh 6.

81 _____ भगदेवत mfn MBh N. of the 3rd (or 5th) N.

(~~Var~~) containing three stars (one of which is orionis,

it is figured by an antelope's head) मृगाशिरस = AV,

GrSrS, VarBrS a particular N. समुदायः VarYogay the 23rd

N. from that under which only one is born वैनाशिकम्,

वैनाशिकम् VarYogay united with a N. सक्ष mf(आ)

n Krishnaj .

the Nakshatra's collectively नक्षत्रचक्रम् W

नक्षत्रमाला Var one of the 7 parts in the circle

of the N. (according to Parasara's system) संक्षिप्तगति

f संक्षिप्ता VarBrS relating to N. नाक्षत्र mf(ई)

n Laty, Var, etc .

' Nala's bridge ' (the causeway constructed by the

monkey Nala for Rama from the continent to Lanka) नलसेतु

m MBh, R, Susr N.'s joy नलानन्दः ' N.'s rise ' (N. of

an-artificial poem ascribed to Nala) नलोदयः .

3 Kalvas Long: त्रिनलप्रतिमा Variv .

nano nb १ अमिक्षा (all classical Sanskrit coner-

गत) १ (१११११) १ निर्दिश निर्दिशति १, ११,

१११, १११ १ व्यपदिश व्यपदिशति १११, १११, १११ १

समादिश, समादिशति १११, ११, १११ १ समुदिश

समुदिशति (१११ १११) १११११ १ उपदिश उपदिशति,

उपदिशते $\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, etc$ — कीर्त् cl 10

कीर्त्तमानि (rarely कीर्त्तमाने) — परिकीर्त्

परिकीर्त्तमानि $\bar{p}r, \bar{p}r, \bar{p}r, etc$ — प्रकीर्त् प्रकीर्त्तमानि

$\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, etc$ — उदाह उदाहरति $\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p,$

$\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, etc$ — व्याह व्याहरति,

व्याहरते TBr, etc .

II अभिवद् (rarely I e.g. $\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, etc$) $\bar{u}p, \bar{u}p,$

अभिशाब्दय Nom P $\bar{u}p, \bar{u}p$ — आचक्ष् आचक्षे

$\bar{u}p, \bar{u}p, \bar{u}p, etc$ — आभाष आभाषते $\bar{u}p, \bar{u}p,$

ग्रह् ॥ १ ॥ गृह्णाति, गृह्णाति, गृह्णीते ॥ 1.171.12

10.1.15.4, ॥, ॥, ॥, etc — परिक्थ परिक्थयति

॥ ॥ ॥ — परिचक्ष परिचक्षे ॥ ॥, ॥, etc

परिपह् परिपठति MBh, Susr, Pur — प्रचक्ष

प्रचक्षे ॥ ॥, ॥ — प्रतिभाष प्रतिभाषते

(॥ ॥ also प्रतिभाषति) (2 acc) ॥ ॥ — प्रब्रू

प्रब्रवीति, प्रब्रूते Bhp — प्रभाष प्रभाषते

(॥ ॥ also प्रभाषति ॥ ॥, ॥, etc — प्रवद

प्रवदति, प्रवदते (2 acc) ॥ ॥, MBh, etc —

प्रविचक्ष् प्रविचक्षे MBh — प्राह् (with 2

acc) Pn, MBh, etc — भण् cl 1 (Dhātup 13.4)

भाषति (3rd acc) Vet — भाष् cl 1 (Dhātup

16.11) भाषते (or. also भाषति) Pn, 'Crutab

' — वक् cl 2 (Dhātup 24.55) वक्ति (occurs

only in acc. Vet also cl 3 विवक्ति) (with double acc)

— वद् cl 1 वदते TS, R, Hariv — व्याख्या

व्याख्याति 'Crutab' — संवद् 2 (3rd acc) 'Crutab

संग्रह् (संग्रह्) संगृह्णाति, संगृह्णीते

(to generally सम्प्रुणाति, सम्प्रुणीते)

सम्प्रुगु सम्प्रुणाति AitBr .

to name after अन्वाचक्ष to n. अन्वा दि३

Pan to n. aloud अनुद्युष PV 1.162.18 (to n.)

one's self वेच cl 2 (with nom) .

to be named आख्या pass आख्यायते १२२

ख्या ख्यायते ३ निगद्य ख्यायते

निगद्यते लक्ष लक्षयते (with double

(nom.) विनिगद्य pass विनिगद्यते Sāh

व्यवह pass व्यवहियते carved, pedant

व्यवह pass of caus व्यवहियते carv संतप

pass संतप्यते carved अभिधा pass अभिधीयते

to be n. to रव्या pass रव्यायते (non) Chart 15.26 .

to cause to n. o अभिधा caus अभिधापयते

AsvGr .

name n I नामन् n etc — नामधेयम्

etc — नामक ns(इका) n ifc Hariv, Kav, etc

= नामन् — नामपदम् भा — अभिधानम्

— अभिधातकम् L — अभिधा — आभिधा

L — सप्तभिधा (only ifc) Inscr — संज्ञा (ifc)

f आ) Har, Ka, etc — संज्ञिका Wh 12.4825

— आख्या Pat, Pen, Wh 7.157, etc — समाख्या

Har, Kan, Wh — आख्याति Kathās — ख्याति

f Wh 1, 14, 3.4.17 — अभिरूपा — संख्या

समाख्यानम् ^{Kat, Gr} आह्वयः ^{generally ifc}

मन्त्र, मन्त्र, मन्त्र, मन्त्र, etc, आह्वयनम् ^R

अभिहितम् ^{हो} आह्वयः ^{ifc}

आह्वयनम् ^L समाह्वयः ^{Pancot, समाह्वयम्}

आह्वयः ^L

II उपदेशः ^{कुटुम्बः, कुटुम्बम्} ^L

गृहम् ^L गोत्रम् ^{Sak 6.5, Pancot, etc}

प्रवाचनम् ^{प्राप्त्यर्थम्} (with नामन्) ^{Pancot}

उद्देश्यम् ^{III, IV, V} उद्देश्यम् ^L

नामधेयम् I व्यपदेशः Udāharaṇa शब्दः

(also शब्दम् in DhyānabUp, ifc f आ) m, f, etc

श्रुति f Udāharaṇa 3.321 संविद् f Udāharaṇa 12.35

सद्व्यपदेशः कृतम् L समाज्ञा Laty, TUp .

anything which has the name of another thing उपाधि

n Trāṇ, Bhāṣā, Tāh, etc a bad n. कुनामन् n bearing

a good n. पुण्यकीर्ति n Udāharaṇa bearing a well known n.

सुमन्तुनामन् PV bearing only the n. of नामधारक

n (non) Pāṇi 2.21 , नामधारिन् n Udāharaṇa

नामाविश्रतिन्

mfn

गान्धि

mfn only

ife (Pan 5.4.136) 7.24.22 bearing only the n. of any-

thing शब्दभूत mfn B.P. (r.l.) bearing the n. शब्दसंज्ञ

mfn (comp) BhP bearing the n. of नामधारिन् mfn (ifc

Kathas bearing the same n. समाह्व mfn 'Sis a beauti-

2nd n. सन्नामन् n Walod being a brother only by n.

भ्रातृगान्धिक mfn B.P. 2.16111 the being a n. for every-

thing साविसाम्बन्धम् B.P. 7.4 a Brahman woman only by n.

श्राद्धनिगोत्रा B.P. or Pan 6.3.1365 by n. (l.c.)

नाम ind MW, etc — नाम्ना ind (also joined

with नाम) — नामतः ind MW, Var, etc

नामधेयतः MW — प्रतिनाम ind & Venis

नामथा ind MW 'called after one's own n. स्वनामाङ्क

ind MW the calling of a person by the n. of नामकरणम्

(ind) derived calling upon the n. of god स्मरणम्

MW the ceremony of giving a n. to a child नामधेयम्

In 1.123, (also नामकरणम् Gobb) containing the n. of

a god (as a verse) नितिकृतम् ind Gobb for the domestic n.

ग्राह्यम् (with नामन्) Nir, 3ch to enquire

after the n. नामतः ind with मध् (acc) 3ch

20
7. न expressing a n. नामवाचकम् (इका) n a 3ch n.

मिथ्याभिधा BHP family n. कुलोपदेशः W giving

a n. संज्ञाकरणम् Nir 1.2, संज्ञाक्रमन् n 3ch a 3ch n.

संज्ञामन् n 3ch having a 3ch n. दूजामन् n 3ch

n कदारब्ध mfn T रञ्यातगहिण, रञ्यातगहित

mfn L (N. of a man) कुनामन् n 3ch वावहादि

काश्यादि (N. of a Yaksha) कुनामन् n

BrahmaP having a correst n. सत्यनाम mf(आ)n ,

सत्यनामन् mf(m or नाम्नी)n MDh, R, Kathās, MarkP

having a double n. द्विप्रवाचन mfn AsvSr having a high

sounding n. महदभिरम्य mfn Pas having a n. नामिन्

mfn RamatUp — नामवत् mfn ApSr, Sch

संसिन् mfn Pat Kās, Kap, Sarvad — संसावत्

mfn V — साह्य mf(आ)n, साह्यम् mfn —

विषयः
०यपदेशिन् mfn ' having a n. for a subject ' संसा ।

having a n. in consistent with one's character वस्य

व्यथनामन्
व्यथनामक, मन् व्यथ मन् (आ) मन् having

an appropriate n. यथाथरिण्य मन् व्यथ मन् having an app-

icious n. सुनामधेय मन् व्यथ मन् having a particular n.

व्यपदेशनात् मन् व्यथ मन् having a n. through one's self

स्वनामन् मन् व्यथ मन् having a n. yet no n. अहितनामन्

मन् व्यथ मन् having a true n. सत्यनाम मन् (आ) मन्, सत्य नामन्

मन् नामन् मन् व्यथ मन् व्यथ मन् having merely the

n. of a brother भ्रातृगन्धि मन् भ्रातृगन्धिक मन् व्यथ मन् 'hav-

ing n. of blood मन् (saffron) शोणित द्वयम् मन् व्यथ मन् having onl-

the n. left i.e. dead नामशेष mfn Uttarar having

only the n. of man पुरुषोक्ति mfn W having only the n.

of नाममात्र mfn (nom) Page 1.17 having only the n.

remaining शब्दशेष mfn Vayav having such n. एवं संज्ञक

mfn Pat having the n. ' Bhaga ' भगानाम्नी Kath having

the n. of a Nakshatra नक्षत्रनाम mf(आ)n ApGr hav-

ing the n. of a tree वृक्षनाम mfn ApGr having the n.

of lion मृगारजलक्षनम् mfn Venis ' having the n. of

Sri ' (a lotus flower) श्यामम् L having the

n. of the n. n. सुगं राजलक्ष्मन् In Venis having the

n. n. पुष्पामन् mfn in 9.118 'having the n. 'sails'

शैलार्द्धम्, शैलारब्धम् L having the n. समान नामन्

mfn Top 5.36 having the same n. सनाम म(आ)n

(an) म, सनामक म(इका)n Veriv, सनामन्

mf(मनी)n RV, MBh समाह्व mfn (comp) सि

Veriv 2 'is in on 's n. ' (comp) द्विकः Top 5.1.15,

द्विकारः सनामक ? किं नामक

म(इका)n सि, किं नामक सि ?

किमभिधान with the, the incessant repetition of the n. of यन्नामन्

with the the incessant repetition of the n. of

नामसंकीर्तनम् RTL 105 in my n. मद्रच्यनात् in my

मम वाक्यात् in the n. of वचनेन, वचनात्

with the locating one's n. अभिधाह्वंसिन् in

नामाङ्क also नामाङ्कित (with)

the mentioning of the n. (of particular sacrifices)

नामधेयग्रहणम् by 'another only by n.' (in

(as natural mother) मातृगान्धिनी नामरूपे

नामन्) the n. received at birth (i.e. on the 12th

day after) जन्मनामन् n W not having the same n.

असनाम अ(आ)न of equal n. (i.e. ...

a n. corresponding to one's qualities) तुल्यभिधान

mfn Bear of the same n. तुल्यनामन् mfn 1.101.7

one's own n. स्वनामन् n but one who has a name n.

अशब्दः one who gained n. लब्धनामन्

mfn Wāt, Wāt, लब्धशब्द one who has rece-

ived a n. गृहीतनामन् 12.15 possessed by n.

नामानिदेष्टा: the proper N. सिन्धूरः the name's n.

रामनाम (in comp for नामन्) relating to a

n. नामिक mfn Pan 4.3.72 a sacrifice only in n.

नाममसः the a seal ring with a n. (engraved on

11) नाममुद्रा the a seal only n. उपारब्धा Rht 11.

1.7 , the a ship only by n. (not reel) नामनो n

the so as to n. गोत्राभिदायम् ind Rht 3.50 the state

of being used as a n. अभिधानत्वम् the stealer of (i.e.

stealer of) another person's n. नामचौरः I the which

has become a n. सेही भूतक mfn Dat on Pan 1.3.68

that which receives a n. सेसिन् mfn 3rd Vās Var, Servat

together with mention of the n. सनामक्राह mfn (आ) 2

Lety whose change admits of no n. अव्यपदेशरूपिन्

mfn B.P. 'having the n.' (nir) आरव्यमा instr

ind Kathās .

according to name सथारुयम् Kāyār destroyer

of n. गोत्रभिद् mfn 3rd Vās Var, Servat all n. विष्वनामन्

mfn (मो) 2nd Vās Var, Servat सर्वनामन् mfn Nir, BhP 'having

a thousand n. ' सहस्रारम्भः ' hater having five n.

पञ्चनामन् mf(मनी) n. IV having many n. बहुनामन्

mf(m) having seven n. सप्तनामन् mf(m) having

n. (mni ?) त्रिणामन् mf(m) I V 6.74.3 having 2 n.

दिनामन् mf(मनी) n. or n. themselves

स्वरूपम् (ifc आ) (with नाम्नाम्) a kind

of addition to the n. of constans सेना a kind of

addition to the n. of persons सेना of n. esp.

Palmer and Karasthas दासः ifc ' the thousand n. of

'give' (N. of a work) गोरक्षसहस्रनामन् n .

to bear a name नामन् n with शृ PV, etc

to call by a n. नामन् n with कु (Gav) or विधा

(Kathās) — व्याह व्याहरति, व्याहरेते (with

नामाभिः) to call by the n. of नामतः ind with कु

(acc) Wh to give a n. नामन् n with कु (Pr, etc,

etc) दा or ध्या (GrS) — व्यवस्था caus

व्यपस्थापयति Divyār — (to) संधा संदधाति,

संधत्ते (with नाम and gen) to give a person a

॥ नामतः ind with कृ (acc) ind no have by n.

नामन् n with भृ RV, etc .

named adj I नामन् n (life) — कृतनामक

Hariv 3436 — गृहीतनामन् Nal 12.35 — आह् life

— साह् life(आ) n, साह् life — अभिहित

Mn S.141, etc.

II अभिपठित verb — अभिशङ्खित MBh, verb

— अभिसंज्ञित MBh, etc — आरब्धया instr ind

Kathās — उदाहृत MBh, Bhp, VarBrS, etc — ख्यात

MBh, etc — गदित — गृहीतनामकेन Mālatīm —

प्राविश्यात् — प्राकीर्ति- Mn, Pañc — प्रत्युदाहृत Bhr

— प्राविश्यात् MarkP — लक्षणम् (ife) —

लक्षित Śrutab — विख्यात MBh, R, Mit —

विश्रुत (Nom) Hariv — शङ्कित MBh, Hariv, etc

— शान्वित — संस्मृत Śāh — संज्ञित

MaitrUp, Mn, MBh, etc — संज्ञिन Pat, Kās, Kap,

Servad — संज्ञा (ife f न्ना) ifc — समारख्यात

VP — समुदाहृत ĀśvGr, Mn, R, etc — समुद्दिष्ट

VarBrS — स्मृत

(nom with or without इति)

MaitrUp, Mn, etc.

not named अनभिहित appropriately n. यथार्थ-कृतनामन R as ~~n.~~ n. यथारण्यम् KātyŚr first n.प्रथमनिर्दिष्ट, प्रथमनिर्दिष्टता Heat the having beenn. अभिहितता sarvad, अभिहितत्वम् how n.? किमारण्यŚāk 'n. a bhūmi (bhūmi=dharā, earth) i.e. a dhara' (a lipअभूमिसाक्षरः Kāvyād n. according to the ordinances

सुगृहीतनामन Muir 1. $\frac{18}{19}$ n. after a deer सु मृगाख्य f(आ)

VarBro n. after a mother मातृनामन f(म्नी) MW 'n.

after an Asura (i.e. after Kansa) (a hell-metal) असुराह्वम्

L 'n. after an elephant' (the city HastinaPur) गजाह्वम्

L गजसाह्वयम् MBh 3.9 & 1348, Kathās 15.6, ^{गजपुर} 'n.

after an elephant (Cassia Alata or Fera) गजाख्यः L

'n. after an elephant' गजाह्वयम् MBh 3.299, BhP 1.15

38 n. after blood शोणिसाह्वय n. after Mitra

मित्रारण्यVar 'n. after Cakra' (Anar casarca) हरिहृतिहृतिm Sis'n. after the crow' (the Ficus oppositifolia)काकाद्वाना

Suśr

'n. after the gaṇḍa' (N. of a river)खाण्डसावरा

MBh 3.14230

'n. after the Khaṭvāṅga' (U.of a plant) खट्वाङ्गनामिका 1 n. after the sun सूर्याह्नMW 'n. Aja or Vishnu' (a mineral substance) अजनामकः'n. Arjuna' (N. of a tree) अर्जुनाह्नः L n. Brahma-pura ब्रह्मपुराणHit n. by gaja and other names of

an elephant गजदिनामा Susr 1.18.43, गजपिप्पली

'n. metre' (metrical) छन्दोनाम VS 4.24, छन्दोनामन

VS 4.24, Sch n. 'self' अहंनामन SBr 14 n. thus

एवंसंज्ञक एत तन्नामिक Pāṇ 4.1.114,

Vārtt 6 rightly n. सत्यनाम f(आ) R, सत्यनामन

f(= n or नाम्नी) MBh, R, Kathās, Märkp 'stone-n.'

(bitumen) शिलाह्वम, शिलाह्वयम L well-n. सुनामन

to be named अभिधीय — अभिधातव्य —

अभिधानीय L — वाच्य U, Mn, MBh, etc —

वचनीय Vir — वक्तव्य VarBo —

कीर्तनीय MBh, Aagh — केशनीय MBh, bnf, etc

व्यपदेश R, Pat, Samk.

deserving to be named कीर्तन्य RV 1.103.4 and

name-giver n नामधः, नामधा m RV, AV.

name-giving n नामकर्मन् n R.

one who names ^१न्यपदष्ट mfn W.

naming adj अभिधायक RPrāt, etc, अभिधायिन.

being named शिवहियमाण Kusum.

naming n अभिधानम् — नामग्रहः Amar,

नामग्रहणम् (ŚrS, Mn, Kāv, etc), नामग्राह AV, Lāṭy) —

परिकीर्तनम् Mn, MBh, etc — प्रकीर्तिना Nir —

समारव्यानम् Āpast, Kām.

the ceremony of naming a child after birth नामकरणम्

Kaus, etc, RTL 270, Bhā desire of n. अभिहित्सा Kpr

to agree in n. संगृह्य (संगिरिते) (2 400) Śrutab.

nameless adj अनामन् 14 _____ अनामक _____

नामवर्जित, नामविवर्जित L _____ नागर ई(ई

namelessness n अनामत्वम् .

namely तद्यथा, तद् (ind) यथा Buddha, Jain, /#

Pat, Sak ____ यथा ind Uo, Grōrs, Vir ____ नामतः

ind (often with नाम) Mn, MBh, Kāv, etc ____ (as explain-

ing, defining) अह ind SBr ____ किल ind

SBr, etc ____ तद् ind RV, etc.

name-writing n नामाक्षराणि m pl ~~XXXX~~ Vikr.

Nanda cowherd's family नन्दगोपकुलम् Mb. N.'s

daughter नन्दनन्दिनी L Nandi's presents नन्दिशर्मिः

Cat.

Nandin's precepts

नन्दिधर्मः

Cat.

naḥ n

लोमन

n RV, etc.

nape n ग्रीवा

RV, VS, AV, etc चाटः

L, चाट

Car 1.17.17, Susr 6.25.11.

being on the nape of the neck मन्थागत mfn Susr

the n. of the neck मन्थाका L उष्णिहाः f pl AV

X 10.103.2, AV कलम्बिके f du L सीमन् f L

(musculus cucullaries or trapezius) मन्थे f du

मन्थाः f pl AV, VS, Susr a particular muscle in the

n. of the neck कलम्बिका L.

newlike n पारसीक तैलम Vcar.

Nara und Narayana नरनारायणी

m du M3. N.'s

hermitage नारायणाश्रमः BhP.

~~नारसमजाश्रमः~~

~~Naravelia zeylanica (नारसमजाश्रमः) n.~~

Naravelia zeylanica कृशानुगः Np2.

narcotic n (in med.) उपशायिन nfn W

अवमोहनम् cor उपविषम् .

narcotic drug commonly called 'Blanc' भुङ्गा a n.

plant अग्निदमनी .

nard n पर्वतवासिनी L.

Nardostachys jatensis n I जरी, जरावती, जरामैशी L.

जरावन्ता Npr, जरावः L, जरिका Susr 1.6

मैसी Var, Susr — मैसिका, मासिनी, मैसी L

नदलदम्, नरुदः AV, Susr, etc (also नरुदः L) ^{नलदा}

तापसी Npr. $\frac{1}{4}$

II कृष्णजरा L — केशिनी I — चक्रवर्तिनी L

— नकुली L — पिशिता L — पिशी L

— प्रत्रजिता L — बुधा L — भूतकेशी L

— भूतजरा L — मनः L — मातृ L —

मिशि, मिशी (only L) — मिषिका L, मिसि

f — मृगभक्षा L — मेष्ठी L — यवफलः

L — लोमशा (only L) — ताहिनी L — हिंसा

Indian spikenard (*Nardostachys jatamānsi*) किरातिनी

L the plant *N. / jatamānsi* आकाशमांसी L.

the river Narmadā in the ~~West~~ Dekhan इन्दुजा L.

कथयति

narrate vb कथ cl 10 (e. also कथयते)

⊕ ⇒ (with acc of the thing or person spoken about)

MBh, R, Śak, etc — विशु caus विश्रावयति MBh,

Kāv, etc — व्याख्यानय nom व्याख्यानयति Ratnāv. 2. 5/6

— सवर्ण सवर्णयति MBh, Kathās, BhP —

अनुकीर्त — समभिकीर्त MBh — शुल्क cl 10

शुल्कयति Dhātup 32.34 — श्वल्क cl 10 (only)

Dhātup 32.34) श्वल्कयति .

to narrate fully संकथ संकथयति MBh, B&P

to n. in detail व्यावर्ण (only ind p व्यावर्ण्य)

Kathās.

narrated adj संवर्णित — संकथित MBh, R.

as narrated यथाख्यातम् ind Kathās well n.

समनुवर्णित MBh, B&P.

narrating n संवर्णनम् Cat विशालणम्

(the act of) अनुकीर्तनम् निर्वहः Sāh.

the act of narrating fully संकथनम् MBh, Vaish.

narration (the act of) n कथनम् Susr, Bhartr,

rañcat, etc कथोपाख्यानम् कथितम् Ragh 11.4

10 कथोपकथनम् संकथनम् MBh, Vaish

आख्यानाम् SBr.

(in rhet,) narration of events निर्णयः Sāh order

ly n. अनुकथनम् .

narrative n कथोपाख्यानम् — समाख्यानम् MBh.

according to any narrative यथाख्यानम् ind Kathās

connected n. वाक्यप्रबन्धः Dhātup the n. of the Bhara-

tas' var भारतख्यानम्, भारततिहासः, भारतकथा nothing

but a n. कथामात्रम् one whom nothing but the n. is left

कथामात्र mfn Bñr 12.2.44, कथामात्रावशिष्ट mfn BñP 12.

2.36, कथामात्रावशिष्ट ~~mfn~~ mfn MBh 15.988 a short n.

आरव्यायिका Pñ 4.2.60, Comm, Sāṅkhyak, etc, MBh 2.

453 आरव्यानकम् Pañcat, Kād a subordinate n.

उपकथा

narrator n कथकः MBh, Kethās, etc कथिक

mīn W कथनिकः icar गान्धिकः MBh 14.2039

Pat on Pāṇ 1.1.29 & 3.1.26, Vārtt 15 सूचकः only I

narrow adj संकीर्ण W संकट f(आ) MBh,

Kāv, etc संक्षिप्त Nir, Mālav, Susr सम्वाध

f(आ) ~~XXXX~~ Susr निरन्तरात् निष्कृष्ट f(आ)

W संहान MaitrS सूक्ष्म f(आ) Yājñ,

MBh, etc — सूचीमुख f(ई) Car, SaṅgC.

a narrow passage दुर्गम, दुर्गः (only Pañc 5.73,

Bn) a n. path पन्थालिका Kāraṇḍ, Divyāv a n. piece

of cloth पटी Balar, Hcar a n. way पन्थालिका

Kāraṇḍ, Divyāv a n. way accessible for only one person

एकायनम् MBh, R too n. सूचीवक्त्र Suśr, Bhpr.

to become narrow संकटाय Non संकटायते Kāḍ.

to become too narrow संकटाय Non संकटायते Kāḍ.

narrow vb संकुच (संकुच्य) caus संकोचयति

Bhartr.

to make narrower संग्रह (संग्रह) संगृह्णाति, संगृह्णीते

(Ved generally संगृह्णाति, संगृह्णीते) 'Sbr.

narrowed adj संकुचित R, Bhartr, Susr.

made narrower संगृहीत ŚBr.

making narrower संग्रहः Car, Vāgbh, KātyŚr,

the narrowest part (e.g. of the womb; or a hole in

which sacrificial fire is ~~deposited~~ deposited; or a stalk, etc

कण्ठः

Susr, Heat, Kathās, etc

narrowing

न सैग्रहः

Car, Vāgbh, KātyŚr,

Sch

— सैनमनम्

KātyŚr, Sch.

narrowly कतिपयेन, कतिपयात् ind Pāṇ 2.3.38

narrow-minded adj अल्पदर्शन (MBh 1.5919),

~~अल्पदृष्टि~~ ~~राजतः~~ — मितमति Rajat.

a narrow-minded man who knows only his own neighbour-

hood उदपानगण्डुकः Pāṇ.

narrow-mouthed adj संकटमुख Kam, संकटमुह

Śil.

narrowness n अविशालभावः Bear — संनिरोधः

MBh.

narrowness of an aperture लघुनिवर्तनम् Pañcat

a state of n. संक्षिप्ततम Suśr.

nasal adj नासिक्य f(आ) Prāt, Hōt

अनुनासिक — सानुनासिक्य TPrāt, Sch (in हरा /

gram.) वार्गन्त्यः, वर्गन्तमः APrāt, Sch.

not nasal निरनुनासिक Vop a compound letter

commencing with a n. अनुनासिकादि n having a n. penul

timate अनुनासिकौपथ having a n. sound सरङ्गः 'Siksh

in a n. tone सानुनास्यम् ind Indst the n. mark 7

अनुनासिक the n. modification of a vowel रङ्गः

'sikh a n. twang अनुनासिकम् not a n. अपञ्चमः

VPrat a radical ending in a n. अनुनासिकान्तः the

sign for the n. पन्द्रविन्दु m the upper n. bone

वैशः L. ~~the~~

the nasals connected with certain roots ending in con-

sonants (as in triumph तम्फ) अनुषङ्गः (in the

Dhātupāṭha).

any nasal sound नासिक्यः Śiksh (in yoga) the

n. sound represented by a semicircle and used as an ~~et/et/~~

abbreviation in mystical words नादः Bhṛ the n.

sound which is marked by a dot above the line and which

always belongs to a preceding vowel अनुस्वारः a parti-

cular sound n. sound related to the so called yenas नासिक्यः

Prāt speaking with a n. sound सानुनासिकवाक्य mFn Susr

succeeding a syllable with a n. sound अनुनासिकोपाध mFn

with a n. sound सानुनास्यम् ind Endst.

nasality n अनुनासिकत्वम् — (of a sound)

अनुनासिक्यम् RPrāt — सानुनासिक्यम् TPrāt, Sch.

~~XX/XX/XX/XX~~

nasalization n (in gram.) रञ्जनम् VPrāt, Sch

रागः (ifc आ or ई) RPrāt.

'coloured by nasalization' रक्त mf(आ)n

RPrāt.

nasalized adj (said of a vowel) रेक्त र्(आ)

RPrāt _____ (as a vowel) सानुनासिक V. p _____ सानुनासिक्य

[RPrāt], Sch.

differently nasalized विषमराग X RPrāt.

~~with a n. sound~~~~ind IndSt.~~

a netai feast सूतकभोजनम् ŚāṅkhGr belonging to

a n. feast (as food) श्राद्धसूतक mfn MBh relating

to a n. feast (as food) श्राद्धसूतक mfn MBh n. star

भवनेशः

Var — भवनम् .

nation n राष्ट्रः

(MBh 13.3050), राष्ट्रम् Mn,

MBh, etc — जनपदः or जनपदाः m pl TBr 2,

AitBr 8.14, SBr 13 f, etc.

nations (of which five are named) क्षितयः f pl

RV subduing n. कृषिहन् ~~मह~~ RV 9.71.2.

national adj ^{११}देशिक f(ई) MBh, R — ज्ञान

RV 2.37.6 & 39.1, 10.91.2, ŚāṅkhŚr 15.13.3.

native adj 1 I देशीय (esp. ifc), देश MBh,

Hariv, Paṇ 5.3.67 — ^{११}देशिक f(ई) Rājāt — देशज;

देशजात MBh, Hariv, R.

1 II' आन्तर MBh.

become a native country जन्मभूत

Kād 4.324 n.

country जन्मभूमि f Bhpr 2.317, जन्मभूमि f Hativ

5747, Pañcat, Prab, Rājat, Mit, जन्मवसुधा Rājat 4.147,

जन्मस्थानम् Pañcat 5.6.²/₃, Vet a n. inhabitant मूलम्

(मूलः § अर्धन्तदि ifc f आ or ई) MW a n.

mendicant देशमिक्षु m Rājat 3.9 a n. of Antar-giri

अन्तःशीलजः Verbrs a n. of Magadha मगधदेशीय Śrs,

देश्य

Mbh, Hativ, Pañ 5.3.67

सामकः

Kathās

a n. of Vidarbha वैदर्भिकः

Oct 4 a true n. देह्य R.

Native

(2 I निज f(आ) स्नाभाविक f(ई) Up, MBh,

etc.

2 II नित्य f(आ) MBh 3.13941 रसासिद्धि f(ई)

MBh, Kāv, etc.

nativity n जातकम् VarBr 26.3, Bhp 1, Kathās

77.192, Rājat 7.1730 ----- जन्मन n VarBrS 1.10

अभिजातम् Bhp ----- जन्मन m n. ~~जातकम्~~

astrological calculation of a nativity जातकम्

VarBr 26.3, Bhp 1, Kathās 77/ 77.192, Rājat 7.1730

'child's n.' (V. of wk.) बालजातकम् 'a lost n.' नष्टजन्म

n, नष्टजातकम् Var the n. of a girl स्त्रीजातकम्

VarBr the planet of a person's n. नाडीनक्षत्रम् ~~नाडी~~ L,

जन्मनक्षत्रम् 'subsequent calculation of a lost n.'

नष्टजन्मन n, नष्टजातकम् Var. ~~A/calculation of~~

a calculator of nativities गणकः VS 30.20, B

1.12.7, Kathās.

'nativity-paper' (horoscope) जन्मपत्रम् W,

जन्मपत्रिका Jyot.

natron n I सर्जिका Susr, सर्जिकाक्षारः, सर्जि,

सर्जिक्षारः L — सर्जि f, सर्जिक्षारः L — सर्जिः

L, सर्जिका — स्वर्जि f Susr, सर्जि, स्वर्जिक्षारः,

स्वर्जिकः Susr, स्वर्जिका Car, स्वर्जिकाक्षारः Susr,

स्वाग्निं m L — सुस्वाग्निकः

II कापोतः L — शैगिन् m L — रुचकम्

L — सुस्ववचकम् or सुस्ववचस् n L — सुवचकः

L — सुवचशिन् m L — सुवचिका supr —

सुवचिन् m MW — सौवचलम्, सौवचलः L —

सुगन्धिका L — सुगन्धी L, (v.l. सुगन्धी)

११
सुगन्धिका L.

a kind of natron मलाहि m L — महाक्षारः L.

'natural adj I प्राकृतिक f(ई) Sāṃkhyak, Pur,

Tattvas — प्राकृत f(आ, ई) ŚBr, etc —

प्रकृतिभवन, प्रकृतिभाव var — प्रकृतिसिद्ध —

प्रकृतिमत MBh — नैसर्ग Bhṛ, नैसर्गिक Māṇḍ.

Mālatīm — निसर्गसिद्ध Bhartr — निसर्गज Mn, MBh

— ^{११}नैसर्गिक — सहज f(आ) MBh, Kāv, etc

— सहजात Kathās — साहजिक Vṛishabhān —

स्वाभाविक f(ई) Up, MBh, etc — स्वभावसिद्ध

Āsvdr, Bhartr _____ स्वभावज R, Sāh, etc, स्वभावजनित

Kāv, स्वभावप्रभव VarBrS _____ स्वभावकृतVarBrS _____

सहभू Ratnav, Kād _____ भाविक f(ई) Sāṅkhyak.

II अकल्पित _____ अपाकज _____ अप्रतियल्लख f(आ)

Śis _____ औत्पत्तिक f(ई) Lāty, Bhṛ, etc _____ देवनिर्मित

W _____ देवकृत Susr, देवनिर्मित MBh _____ देवदत्त

Daś _____ भावानुग W _____ यथोपपन्न MBh, Bhṛ _____

सत्त्वविहित MW _____ सांसिद्धिक f(ई) MBh, Kāv, etc

— सत्त्विक f(ई) Sāh — स्वयंकृत f(आ)

TBr, etc — स्वसमुत्थ MarkP — स्वारसिक Naish.

not natural कृत्रिम f(आ) Mn, Yājñ, 2.131, MBh,

Kathās — कृतक MBh 13.263, Megh — स्वाभाविकतर

f(आ) Sāh — वैकृत f(ई) Cat १४४ n. (as

opposed to generated fluidity (e.g. that of water))

सांसिद्धिकद्वयः MW n. development परिणति f Sāh, १४४

Pañc, sarvad being in its n. condition अविकृत ६०,

Gaut being in one's n. state स्वस्थ f(आ) MaitrUp,

etc being in n. condition प्रकृतिमय f(ई) RāmatUp being

in the n. state प्रकृतिस्थ Yājñ, Kāv, Var, cusr, (also

प्रकृतिस्थित var), प्रकृतिष्ठ car — प्रकृतिमय f(ई)

RāmatUp contrary to the n. course प्रतिलोम f(आ) f(अ)

from n. disposition स्वभाव (ibc), स्वभावेन,

स्वभावात्, स्वभावतः ~~XXXXXX/ / XXXX/ /~~. the having a n. form

स्वस्मृता W having a n. meaning स्वार्थ f(आ) MW

having the a. form प्रकृतिमत MBh having the a.

shape प्रकृतिमत MBh in a n. direction अनुलोम

f(अ) in a n. frame of a. प्रकृतिमत R in inverted

course and in the n. course प्रतिलोमानुलोम (ibc and

प्रतिलोमानुलोमम् (ad) Mn, Yājñ in n. order आनुलोमिक

1(ई) ~~###/internal n.###~~ a n. cave कन्दरा, कन्दरम्

1 कन्दरः 1) R, Pañcat, Megh, etc a. character निसर्गः

MBh, Kāv, etc n. condition निसर्गभावः Var the n.

condition of anything प्रकृति f Prāt, Vir, Jain,

MBh n. condition निरसर्गः MBh, Kav, etc प्राकृतत्वम्

Kātyā n. constitution स्वभावः (f f आ) SvetUp,

Mn, Mbh, etc a n. day मैदिनीदिनम् Bāṇit n. dispo-

sition स्वालक्षण्यम् Mn 9.10 अयानम् I, स्वभाव

पारिणामिक (with भोज्यः) Sank, Served n.

वस्तु n W सृष्टि f R स्वाकारः

Pāncat सहजारि n W सत्त्वोत्साहः

W n. form निसर्गः MBh, Kāv, etc the n. form of

anything प्रकृति f Prāt, Nir, Jain, MBh a n. friend

(as sister's son, cousin, etc) सहजमित्रः W a n.

friend सहजसुहृद् m Prab a n. garment जनूवासस

n ŚBr 5.3 a n. lake अस्वातः, अस्वातम् L a n.

neutral प्राकृतौदासीनः W n. order आनुलोम्यम् Mn,

Yājñ, Pan n. peculiarity अनुगुणः a n. phenomenon

(as an eclipse, etc) उपप्लवः MBh, Śuśr, Vikr, Km,

Kathās, etc a n. phenomemon (considered as boding evil)

उपसर्गः (gana न्य डू दि Pan 7.3.53) k, Prabh,

Atnav, Das, etc n. property सत्त्वम् BhP, Vedāntas

— सृष्टि f R n. quality संसिद्धि f L a

n. spring देवकुण्डम् l, son n. state निसर्गः Mbl

Kāv, etc — निसर्गभावः Var — प्राकृत्त्वम् KātyŚr

— स्वभावः (1st f आ) ŚvetUp, Mn, Mdh, etc —

असंस्कारः 'ak, Ø Kīd — संसिद्धि f L — सहज

1, सहजम् — सहजः 1, सहजम् the 1.

state of anything प्रकृतिभावः īsvSr n. temperament

अयानम् 1, स्वभाव — आयानम् L n. way

of acting शीलम् (शीलः § अर्थचीदि ifc f आ) VS

etc n. way of living शीलम् (शीलः § अर्थचीदि

ifc f आ) VS, etc one's n. disposition स्वस्वभावः Māich

other than n. सहजतर W possessing n. heroes स्वभावशूर

it produced by n. disposition स्वभावज R, 35n, etc,

स्वभावजनित Kav, स्वभावप्रभव VarbhS produced in n.

order आनुकूल्य (ई) ॥ without fighting (as death

i.e. n. death) अरण Bhatt.

to reduce to one's natural condition स्वस्थीकृ

स्वस्थीकरोति Pañced to return to one's ॥ n. condi-

tion स्वस्थीभू स्वस्थीभवति Prab.

the condition of being the natural form of anything

प्रकृतित्वम् Kap, 'Sulbas.

naturally प्रकृति

ibc and प्रकृत्या ind प्रकृत

ŚrS, Mn, etc — निसर्ग (ibc), निसर्गेण,

निसर्गतः

निसर्गात्, ind — स्वभाव (ibc), स्वाभावत्, स्वभावेन,

स्वभावतः — सहज mf(आ)n (ibc) — धर्मिणा,

धर्मभिः, धर्मिणस्परि — स्वयुक्त्या, स्वयुक्तितः

ind Kathās.

effected naturally सांसिद्धिक mf(ई)n MBh,

Kāv, etc faded of itself (i.e. n.) स्वयम्भूत mf

Kaus matured by time i.e. n. कालपक्व mfn Mn 6.17

& 21, Yājñ 3.8 49 n. agreeable प्रकृतिसुभग mfn Megh

n. cruel प्रकृतिनिष्ठुर mfn R n. curved (as a reed)

इन्द्रेणत mf(आ)n TāṇḍyaBr 15.5.20, Lāṭy 6.1.7 n.

dirty सहजमलिन mfn Kuval n. one's own स्वसिद्ध

mfn Bhp n. pleasant प्रकृतिसुभग mfn Megh n. rough

प्रकृतिविणम mfn Bhartr not n. produced कृत्रिम mf

(आ) n RV, AV, etc one who is n. neither a friend

an enemy सहजोदासीनः ripened by time i.e. n. कालपक्व

mfn Mn 6.17 & 21, Yājñ 3.49 withered of itself (i.e.

n.) स्वयम्भूतान mfn Kauś.

naturalness n स्वारस्यम् ĀpŚr, Sch

nature n I प्रकृति MBh, Kāv, Susr, etc

(distinguished ~~from~~ from puruṣa, spirit) प्रकृति f

निसर्गः MBh, Kāv, etc — सर्गः Bhag 5.

19 स्वभावः (i.e. f॒त्वा) ŚvetUp, Mn, Mbh, etc

ભાવઃ MBh, Kāv, etc ____ ભાવન્નમ્ (ifc) hāmatUp

____ સ્વરૂપમ્ (ifc fઆ) RPrāt, NṛishUp, Mn, etc ____

સ્વરૂપકમ્, સ્વરૂપિકા (ifc) Pañcar ____ રૂપમ્

(ifc fઆ rarely ફે) VS, etc ____ રૂપતત્ત્વમ્ L

____ રીતમ્ (રીતઃ ૬ અર્થર્થોદિ ifc fઆ) VS,

etc ____ આત્મન m RV 10.97.11, etc ____ આત્મત્વમ્

Sāh ____ આત્મતા BhP.

II અધિભૂતમ્ ____ અનુસારઃ ____ અન્તઃ
(અવગતઃ) ____

अवगाहः L — गोपी Kramedīp, प्रकृति

— परिब्रम (Pāṇ 3.2.184) W — जन्मन् n RV 1.

70.2 — धर्मः — धर्मन् n (esp. ifc) SBr

MBh, Var, Kap, Kāv — नामन् n RV, VS, AV —

पाशः (once पाशम् ifc f आ) sarvad — पूगः

(ifc f आ) W — प्रकारः Aprāt, Kauś, Mn, MBh, etc

— वेपुस् n Mn 5.96, 10.9, etc — वृत्तान्तः

(rarely) वृत्तान्तम् — वृत्ति f Prāt, Kāv, वृत्तिक,

वृत्तिन (ifc) MBh, Kāv, etc — संसिद्धि f L

— संस्था (ifc fआ) Kāv, Pur — संस्थानम् (ifc

fआ) BnP — संश्लिष्टि f Zājñ, MBh, Pur —

सत्त्वम् Bhr, Vedāntas — सत्त्वम् (ifc f)

PañcavBr, MBh, etc — सृष्टि f R.

the ability (of a criminal to ~~xx/ff~~ suffer) ~~x~~ and the

nature of the crime सारापराधी m du Mn 8.126 ~~xxx/~~

according to n. सत्त्वानुरूप ~~xx~~ mñ Bhag — सारतः

ind Mn 8.405 according to the n. of anything धर्मेण,

धर्माति ind acting against n. गुणातिपातः phar

agreeable to n. साक्य mfn Susr, Car arising

from one's own nature स्वाभाविक mf(ई) n Up, MBh, etc

being in the n. (of anything) सत्त्वस्थ mf(आ) n W

being of divine n. देवात्मन mfn W being of which n.

रातस्वभाव mfn MBh belonging to n. सांसिद्धिक mf

(ई) n MBh, Kāv, etc belonging to one's own n.

स्वाभाविक mf(ई) n U., MBh, etc belonging to one's

self by n. स्वसिद्ध mfn BhP best by n. (said of Śiva)

स्वयंशेष mfn MBh by n. प्रकृति ibc and

प्रकृत्या ind Prāt, ŚrS, Mn, etc — निसर्ग (ibc)

निसर्गेण, निसर्गात्, निसर्गतः ind — स्वभाव

(ibc), स्वभावेन, स्वभावात्, स्वभावतः — स्वतः

ind Kathās — सहज mf(आ) n (ibc) — स्वरूपेण,

स्वरूप (ibc) — स्वरूपतः ind Mārkr —

जनुषा

instr ind RV, AV 9.4.24, TS 2 caused by n.११
देवकृतmfn Susr, देवनिर्मित mfn MBh colour =n. वर्णः (वर्णम् & अर्धर्चादि) (ifc fआ)RV, etc community of n. with साढ्यः (instr or gen)Bhp community of n. with सात्मता (gen, instr, orcomp) Br, MBh the condition of n. पाशालम् Sarvedconformable to whatever n. यथात्मक ~~ifc~~ mfn Pancarconstituting its n. तदात्मक mfn Car 6.12, Sarved 15

~~अपक्ष~~ consisting of the n. of आत्मक mf(इका)n

(in comp) Culp contrary to one's own n. विरयानि mfn

PāncevBr, Kāth divine n. दिव्यता Waish, दिव्यत्वम्

Pathas done by n. स्वभावकृत mfn VarBrS effect d by

n. प्रकृतिसिद्ध mfn — निसर्गसिद्ध mfn Bhartr —

सत्त्वविहित mfn MW endowed w with one's own n.

स्वभूषणत mfn W established by n. स्वभावसिद्ध mfn

Āsvor, Bhartr fearful by n. भीरुसत्त्व mfn Śukas,

भीरुहृदय mfn formed by n. सहजवत्सल mf(आ)n Hit

forming the n. of आत्मक mf(इका)n (gen) MBh 15.

926 generic n. जातिस्वभावः good n. सन्निसर्गः MBh

साधुभावः MBh having a divine n. दिव्यधार्मिन् mfn W

W having a great n. महामन mfn Mn, MBh, R, etc

having a like n. स्वरूप mfn Śaṅkhyak having a

n. that is no longer discernible i.e. obsolete

अतिपरीक्षान्विति mfn (in Gr) having a pleasant n.

सुप्रियात्मन mfn R having a separate n. पृथगात्मन mfn

W the having a similar n. सधर्मत्वम् Susr, Pañcat

having a twofold n. द्वयात्मक mfn L having a women's

n. स्त्रीस्वभावः L having the n. of रूपिण mf(इणी)

n ifc Mbh, Kāv, etc having the n. of आत्मक mf(इका)

n (in comp) ChUp — न्यक्त mfn (gen) SBr ~~W/W~~

having the n. of a cat मार्जारविड्मिण Mn 4.197 having

the n. of a god देवसत्त्व mfn R having the n. of

air आकाशात्मन् mfn SB 10 having the n. of all

beings सर्वभूतात्मन् mfn MW having the n. of an old

man वृद्धशीलेन mfn Gobh having the n. of fire

अग्निकल्प mfn SB 'having the n. of fruit' (ripen-

ing soon and then falling to the ground or perishing)

मनुष्यवर्त्मन् mfn MBh 'having the n. of ~~the~~ man'

(W. of Kubera) मनुष्यवर्त्मन् m Sis having the n. of

Parjanya पर्जन्यात्मन् mfn TB having the n. of the

quality of goodness सत्त्वात्मनः mfn Bhp having the

n. of the Vasus (an ancestor on offering Pinda) वसुभूप

Samskārah having the n. of the Vasus (said of Śivā)

वसुभूप mfn MBh having the n. of Yama याम्यसत्त्ववत

mfn Susr (v.l. यमसत्त्ववत) having the same n. सधर्म

mfn Sāh, सधर्मिक mfn — सधर्मिनः mfn Vaṣ, Mn,

MBh, etc — राकात्मनः mfn Bhp having Yama's n.

यमसत्त्ववत mfn Susr identity of n. स्वरूपता n

incidental to n. प्रकृतिस्थ mfn Ragh, प्रकृतिष्ठ mfn

Carimer n. अन्तःसलम Sārng the internal n. of a

man अन्तःप्रकृति f knowing the real n. of anything

दुष्टार्थ mfn R, Rājat a mean n. दुष्प्रकृति f

Kād most excellent by n. (said of Śiva) स्वयंश्रेष्ठ mfn

MBh n. and spirit प्रकृतिपुरुषौ m du L 'n. of all

beings' (war, conflict) भूतात्मन m L the n. of all

creatures सर्वभूतात्मन m MW the n. of a man पुम्प्रकृति

f Var the n. of a Rakshasa रक्षस्त्वम् RV the n. of

a sound शङ्खूपम् pañcat the n. of Brahmā ब्रह्मता

BhP the n. of honour मानस्वूपम् the n. of sound शङ्खार्थः

Vīrat a n. of the body शरीरप्रधानता Vedāntas the n.

of the Kshatra क्षत्रूपम् AitBr 8.7 n. of the soul

^{११}क्षेत्रज्ञम् (१ युवादि) क्षेत्रज्ञम् (१ ब्राह्मणादि)

w the n. of women स्त्रीस्वभावः MBh, pañcar not necessa

rily connected with the n. of anything तृविधम् m

(आ) n Pāncat of a fickle n. चपलात्मक mfn W

of good n. सुविद्य mfn Subh of a mixed n.

मिश्रप्रकृतिक mfn L of an excellent n. सुजात

mfn RV, etc of a noble n. उकसत्त्व mfn of a please-

nt n. प्रियात्मन् mfn of a true n. सहाजा mfn

AitBr of equal n. समव्यस mf(आ)n (lfc) Bhr

of gentle n. सौम्यप्रभाव mf(आ)n Kāv of one and the

same n. एकात्मन् mfn Bhr एकशील mfn Msh

of like n. समभाव mfn W of powerful n. (Indra)

तुविजात mfn RV 1.7.10 _____ (Varuṇa) तुविजात mfn

RV 1.7.10 of such a n. एवजातीय mfn Lātṛ, Gobh

_____ तथागत mfn RPrāt 3.5, MBh, Mālav 5. $\frac{9}{10}$ of the

n. of Haviryajña हविर्यज्ञविद्य mfn ŚBr of the n. of the

one self-existing spirit सैमस्वरूप mfn W of the same

n. एकभाव mfn MBh of true n. अक्षतजात mfn of

very noble n. सुमहासत्त्व mfn Hariv of what n.?

किं दार्मिक mfn Comm on Nyāyad one's own n. स्वाकारः

ancient स्वामिन m Nṛsiṅg, R, Kathās, etc

स्वययि Śrīkanṭh one who knows the n. of the Veda

and Vedāṅga वेदवेदाङ्गत्वज्ञ mfn Cāṇ one whose n. is

knowledge of the Veda वेदविद्यात्मक mfn Mārkr 'one

whose n. is wisdom' (being all wisdom) प्रज्ञामिन mfn

AitBr owing to the n. of things वस्तुतः ind Bh.

clarity of n. सत्त्वसंशुद्धि f Bhag the real n. of anything

अर्थतत्त्वम् Mn 12.102, R 1.1.6 16 the same 1. सधर्मः

gnr specific n. जातिस्वभावः statement of the exact n.

(of anything) स्वभावोक्तिः f Kāvyaśā, Pratyā, etc the

state of n. पञ्चालम् Sar/śa Sarvad sweet by (following)

n. (as a picture) भावमधुर mfn Śak sweet by (limita-

ting) n. (as a picture) भावमधुर mfn Śak the true

n. of the soul आत्मतत्त्वम् ŚvetUp 'valiant by n. &

स्वभावशूर mfn dit variety of n. विरूपम्

whole n. सर्वभावः (life f आ) MW ~~XXXX/XXXX/XXXX~~ _____

सर्वमिन् m Kād, Nyāyam, gen. ~~XXXX/XXXX/XXXX/XXXX~~

having a thousand natures सहस्रात्मन् mfn Yājñ

of both a. उभयात्मन् mfn Mn, Sāṃkhyaś, Viddh.

to be by nature जन cl 4 जायते (ep. also

जायति cl 2 Ā twice cl 1 Ā) (with double nom) MBh

1.11.15, Pañcat 4.1.5.

double-natured ^{दुआ} ~~द्वैत~~ मफ विल n. दुरात्मन

मफ विल, मफ, मफ, दुरात्मन मफ विल 1.2017, मफ विल

सुखभाव मफ (आ) n MBh .

Nauch girl नटी L .

Manchlae calandria

धराकदम्बः

कदम्बकः

VarBrS

राजकदम्बः

कण्ठपूरकः

कलम्बः

L

जातः

(ज्वलादि) L

जीणपर्णः

n L

(1)

नालीपः

निपः

L

बहुफलः

L

प्राबु^{वे}धः

L

प्रियकः

भद्रः

L

मदाढ्यः

L

महाढ्य

mfn L

ललनाप्रियः

L

वृत्तपुष्पः

शोकारि

m L

षट्पदेष्यः

L

साधुवृक्षः

L

सुरभि

L

हरिप्रियः

L

_____ (^a ~~n~~ are with orange coloured ~~fragrant~~ blossoms)

कदम्बः _____, _____, _____, etc _____ (its fruit and

flower) नीपः Megh .

crimson than the Nageles cadamba नेप इति

I. a filament of the N. cadamba पपिरः (only I) the

rain water which collects in hollow places of the tree N.

cadamba when the flowers are in perfection कादम्बरम्,

कादम्बरी I. the tree N. cadamba कादम्बर्यः I,

(कादम्ब) a tree similar to N. cadamba राजकदम्बः

L the flower of the N. cadamba कादम्बम् ¹ Quar .

Nauclea cordifolia केलि वृक्षः ¹ धारा-

कादम्बः मै, धाराकदम्बकः ¹ पुत्रकिन्

प्रावृषेज्यः ¹ प्रावृष्यः ¹

शृङ्गवल्गुमः ¹ भ्रमराप्रियः ¹ मेधागमप्रियः

L .

the plant Nauclea cordifolia शिङ्गुपात्रकः .

Nauclea kadamba हलिप्रियः

Nauclea kadamba (commonly Keli-kadamba,

Nauclea cordifolia, in the species of Krishna's story with *

the Coris) केलिवृक्षः L. ~~zanzibar~~

the plant Nauclea kadamba कादम्बः

Nauclea kadamba Roxb अशोकारि

naufraige n नौ व्यसनम् ¹ naufraige .

naufraige to naufrige प्रमी or naufraige प्रमीयते , etc

व्यथ el 1 (naufraige 17.2) व्यथते (or. also

व्यथति) naufraige , etc — व्यभिचर व्यभिचरति,

व्यभिचरते naufraige , etc .

a natchy trick दुर्विलसितम् Feb 6.10, Balar

4,60 .

nausea n वमथु m Car — नामि f Susr

— हृकुल्लेशः, हृकुल्लेशः^{Susr} — उत्कलेशः .

neueconness n विरसत्वम् Prob, [/]antis .

nave n नभ्यम् AV, Br, etc — नाभ ifc .

(mfn) नाभि .

belonging to a nave नभ्य . mfn Un 4.125, Sch fit

fit n. नभ्य mfn Un 4.125, Sch belonging to a nave n.

सुनाभि mfn IV², सुनाभ्य mfn Cat — सुनाभ

mfn BhP having a band n. (said of wheel etc) वज्रनाभ

mfn Bh, P having a n. on both sides (as wheels)

उभरातेनाभि mfn BhP having a strong n. (as a

chariot) वृषनाभि mfn Bh the n. of a chariot wheel

रथनाभि f m, Gr, Mundip the n. of a wheel चक्रनाभि

f BhP नाभि f m, etc, नाभि f m, नाभि

नाभिक ifc (mfn) BhP पिण्डि f पिण्डिका

L पिण्डि (f गौरादि) L a piece of the n.

of (wheel of) a vehicle used as a sign दावनभ्यम्

KatySr | up to the n. आनाभि ind 17th .

three-nave (a wheel) विनाभि 1.17.2

MCh 13, BhP .

navel n I नाभि f PV, etc — नाभ ifc

I () नाभि — नाभिक ifc (mfn) Heat, नाभि

— ना .

II अहि — — — — — उदरावर्तः — — — — — उदानः

I — — — — — कूपी — — — — — कृकः Comm on Un 1.6

कुण्डिका — — — — — कुन्दः , कुन्दी — — — — — कुन्दकूपिका

कुन्दकूपी — — — — — कुन्दिका — — — — — कुन्दिकरः

I — — — — — दरः col — — — — — देहवृत्तम् col — — — — — भूमिम्

मध्यवृत्तम्

भूमिम्

मणिपूरः

मध्यवृत्तम्

मूलधारम्
मणिप्रसः

RamatUp

सिरामूलम्
मूलधारम्

above the navel उपरिनाभि ind SBr 6 being in the

n. नाभ्य mfn BhP below the n. अवाङ्नाभि ind

अधोनाभम्, अधोनाभि (a chair) ind col.

's n. वत्सनाभि m Bhpr (a chair) with legs reaching

into the n. नाभिपद mfn (आ) n AnBr the condition of

being a n. नाभित्वम् indBr connected by the same n.

सनाभि mfn ' connected n. ' (ind) मृगनाभि

into, into, etc connected by the n. गर्भण्डः

a flower n. गोण्डः a float prominent n. वापा

a soldier n. सुवर्णनाभः a or 2 Vishn. the having a down n.

गम्भीरनाभिता Thomas 4 'having a gold' n.

|| N. of Vishnu) हिरण्यनाभः 'having a lance n. like

covity महानाभः 'having a lotus consisting from

his n. : (N. of Vishnu) पङ्कजनाभः 'having

a n. सनाभः 'having a n. consisting of a cake

अपूपनाभः AV 10.9.5 'having a prominent n.

तुण्डिभः (Tu 2.117, 20) तुण्डितः

having n. which turns to the right प्रदक्षिणावर्तनाभिना

having n. 40 having a white n. रजतनाभि रजत

having Prabhā (proceeding out of a lotus on his n.)

(n. of Prabhā) ब्रह्मनाभः L. having the same n.

सनाभि सनाभि having the same n. स्वनाभ्य

नाभिजः (n. of Prabhā) नाभिजः नाभिजः

नाभिजः ११, नाभिजन्मन् नाभिजन्मन् like carrier

नाभि नाभि विश्वनाभि

नाभि नाभि नाभि नाभि

नाभि f PV, etc (without i.e.) not reaching to the

निनाभि and the n. ...

अकृतनाभि the part of the body immediately

under the n. नाभिमूलम् Var reaching up to the n.

नाभिद्वयम् आ in Var, नाभिमात्रम् इ

n L the region of the n. नाभिदेशः Var round the n.

पारिनाभि and the captured n. व्यावर्तः L, नाभिकण्ठक

' Given n. ' (a pabbie form of ' Given line ') शिवनाभि

arising from n. नाभ्य min BhP नाभिजात

nav/led adj सनाभि TS .

सनाभि (śanaḥ , śana) निम्ननाभि- śana

| ' lotus-n. ' (N. of Vishṇu) कमलनाभिः BhP, Kād _____

(N. of Vishṇu) पद्मनाभिः MBh, Hariv, R ' _____ ' .

(N. of Vishṇu) पुष्करनाभिः puṣkara (N. of Vishṇu) puṣkara (N. of Vishṇu)

(śana) चन्द्रनाभिः " nī 1607A .

navigable adj नाव्य f(आ) , , , c

नौतार्य

navigable river नाव्या , , , नाव्यम्

on Pan 2.3.18 .

navigable pu 1 पुवते पुवति)

Wh, Hariv .

to navigate towards अभिप्लु 83r, etc .

navigating (perhaps) adj सिन्धुवाहस RV .

navigating the ocean सागरं प्रवन्तम् .

navigation .n नौयानम् Rajat संचरणम्

(with समुद्रम्) RV .

navigator .n उदाधिका .m Vop क्षेत्रपतिः

Nazr —

कोशिका

L .

निकट (आ) — निकटग

निकटवर्तिन () निकटस्थ () — निकटिक

Hear, Bhatt — (in place or time) समीप Kav,

VarBr, etc — आसन्न Mh, R, Pagh, Megh, Kathās,

etc — संहिता Māndūk, Mh, etc — पार्थ

परिपार्व ^{KatySr} _____ सैनिकृष्ट ^{10th, R, etc} _____

सैनिकष ^{Varia} _____ (in rank) आविप्रकृष्ट ^{Pan} _____

2.4.5 | _____ (as time) आविप्रकृष्ट ^{Pan 5.4.20} _____

निकृष्ट ^{Varia, etc} _____ आन्तिक (with ^{on} _____

or abl) L _____ उपान्तिक _____ अन्त _____

_____ अन्तर (आ) _____ उपकृष्ट ^{Kum, Panat,} _____

Ragh _____ सन्नाइ L _____ सविध ^{Malatim} _____

सवेध L .

II अदूर _____ अभ्यग्र (आ) _____ अभ्यर्ग

अभ्यास
 Mn 3.18, etc. अभ्यास (अभ्यास) 6.2

अविदूर , Mn 7.41 उपर्य

उपस्थित Mn 3.187, Mn, etc आरातीय

उन्मुख (इ) Mn, Mn, etc

etc (either in form or space) उपनत

उपोढ (in space or time) उपोढ

परिमुख्य (इ) Mn 4.4.102,

परिमुख्य (आ) प्रसक्त संसक्त

Mh, Kav, VarBrS सनीउ , सनीव , सनीव

संनद्ध

R

सवेडा

Jan 6.1.19

ससीमन् L .

not near

असंनि कृष्णं

अनभ्याश,

अनभ्यास .

Spring near the water

समीपजल

VarDr

bottom onthe n. side of a river

अवाम्

16.13

5.1

the ten n. the Vinohya mountain

उपविन्ध्यः

I the n.

bank of a river

अवारः, अवारम्

Ved, VS 30.16, TS,

etc

अवाक् कूलम्

A R. island

नाभि

2.11, 1900

n. relation नाभि —, etc a n. relation दायादता

1.75.2 a n. sound उपरावः (T) Pan 3.3.20 n. U

उपनिषद् Com. of Yajñir n. U. 1.1.1

उपनगरभव as a. n. 1.1.1.7 अन्तिदेव

n. Vidisa वैदिश f (इ) MW place n. a village

ग्रामान्तीयम् In 1.1.10 referring to something n. the

इदम् (अयम्, इयम्, इदम्) tutelar

देवता who stays n. one प्रत्यधिदेवता West अति संप्रिप

नेदिष्ठ (आ) , etc नेदीयस्

inter ————— नेदिष्ठन् TondBr, Sns ————— अन्तिम

Pan, Comm ————— अन्तिम ifc L.

near I निकटे ind ————— (to) निकटम्

ind निकटे ind ————— समीपे ————— समीपे

if c ————— समीपतः ind प, B, etc ————— संनिधौ

(ifc non or ifc) संनिधिम ————— संनिधिम —————

संनिधाने (ifc non or ifc) ————— पार्श्वे —————

पार्श्वतः ind VS, Br, etc _____ संनिकर्षे (with gen or

comp _____ अन्तिकम् _____ अन्तिकम् ind (ifc)

ind (ifc) _____ अन्तिके ind (with gen or ifc)

_____ अन्तिकात् ind _____ अन्तिकेन ind (with gen)

) _____ उपान्तम्, उपान्तात् ind (ifc) _____

उपान्तिकम् ind _____ उपान्ते ind _____ समान्तिकम्

ind Br _____ अन्ति ind PV, IV _____ अन्तरा ind

_____ न्यन्ते Br, न्यन्तेन Br, etc _____ न्यन्ते

Br, न्यन्तेन Br, etc _____ उप ind _____ प्राप्तिः

(often ifc with f आ)' .

II अदूरे, अदूरात्, अदूरतः ind (with abl or acc)

अनु ind (as a prefix to verbs and nouns)

अनु ind (as a separable preposition, with acc)

1.4.4. अप्यर्धम् ind (acc) आभितः

ind , etc आभितः ind , etc

आभिमुरवम् ind (acc or ifc) अभीके loc

ind अभ्यारम् ind 8.72.11 अभ्याशम्

ind अभ्याशे loc ind (acc) अभ्याशे

ind (v. 1.) अवक् ind (v. 1. loc) (some स्वरादि)

ak (v. 1.) अवके loc ind 2.9.15 — आविदूरतः

ind 2 — आविदूरम् ind 2.45.33 — आविदूरे

loc ind 3.16033, 7, 8, 9, आविदूरत् abl ind 2

— आ (as a prefix to verbs, especially of motion,

and their derivatives) आ (as a prefix to verbs,

especially of motion, and their derivatives) — आ

(as a prefix to verbs, especially of motion, and their derivatives) — आवे loc

ind 2.1.1 (v. 1.) — आरात् ind 2.1.1

आरे ind L (as if striking again

not) लडितस् ind 2.10.11 निक्का ind

(स्वरादि) (200) 1017, 1018, etc

निदेशे ind Kull on 2.10.11 नेदीया; ind

प्रति ind प्रति ind संस्थित ind

संस्थित mfn W सचा ind TV, VS, TBr

सनीडे ind सम्भुरवम् ind, etc

साहितम् ind हिरुक् ind

सांनिहितम् ind

from n. of hand अभ्यङ्गात् आगतं 2.1.39, 2.1.6.3.

स्थिति

2, 30 income n. निवटीभूत an Kathar being n. पाखी

समीपवर्तिनः

समीपस्थ मनः, विज्ञान, विचार परिपार्श्ववर्तिनः

In Kun, Prab _____ सांनिध्यम् Mn, Mm, Mc _____

संनिधिवार्तिन् _____ संनिधायिन् _____

Relation _____ अनुच्छि ¹ ३३, etc — (end of file) + + + +

अवस्योध 100 पृ. 1.2.17, वाक्य (विवरण)

निषेवमाण २०००.००.१२ परिवर्तिन् २०००.००.१२

or corp.) MBh, 3, 100 — प्रतिमुख mf(आ or इ)n

I — विष्टित mf(इ, 100) — समीपस्थानम् mf

being n. at hand आश्रु mf(इ, 100) — उपपन्न mf

MBh, Yājñ, Ragh, etc — उपस्थ mf(आ)n being n. to

पाश्चरथ mf(आ)n MBh, Kāv, etc being n. to each other

आभ्यासिक mf(इ, 100), (less correctly abhyāsika)

being n. सहित mf(आ)n KātyŚr being n.

उपनायिन mf(इ, 100) — समानयनम् mf(इ, 100) being n.

समानाति mf(इ, 100), etc — उपभृत mf

समीपस्थ n. समीपवर्तिन् ind Pan 5.4.7.7, Pancat. समीपस्थ

परिसर mfn (1000) ind Pan 5.4.7.7, Pancat.

उपशामिन् mfn Pancat. ind Pan 5.4.7.7, Pancat.

उपशुनम् ind Pan 5.4.7.7 n. 1000 प्रत्यरप्य

(ibc) Buddh n. a king उपराजम् ind Pan 5.4.10, Pancat.

भस्मान्ते ind Pancat., ind Pan 5.4.10, Pancat. भस्मान्ति

उप ind Pan 5.4.7.7, Pancat. समीपस्थ ind Pan 5.4.7.7, Pancat.

etc उपस्थित mfn R, BhP, Kum, etc

प्रत्यासब्ध ind Pan 5.4.7.7, Pancat. उपगत mfn

सिरा

mfn MW

सम्प्रवृत्त

mfn BhP

n. XVII

ग्राम village प्रतिग्राम समीपम् ind ग्राम n. the village उप ग्राम

n. Nana उपरामम् ind उपरामम् n. the altar उपवेदि ind उपवेदि

' n. the city ' (a suburb) उपपुरम् L ind उपपुरम् n. the

उपरवालम् ind उपरवालम् n. the panicle (of a plant)

उपतूलम् ind उपतूलम् Kas on Pan 6.2.121 n. the (river ?)

Vipasa उपविपाशम् ind उपविपाशम् n. the sacrificial post

ग्रामम् प्रति ग्रामम् n. the village उपविन्ध्याम् उपविन्ध्याम्

उपसोनम् ind उपसोनम् n. the son

अरुणीय
in (gana उत्करादि) n. to one's self आत्मनः

सम्मुखम् in n. to perfection सिद्धिप्राप्त्य

n. to (the rest of) any one पादानिकम् in n. upon

उप in one who is n. to one उपस्थात्

संनिधात् in any one परिवर्तिन्

in (one or comp) MBh, R, etc standing n. उपस्थावन्

उपस्थावर in n. to one

उपाक्-यक्षस् in n. to one

स्वभूम् in n. to one

a hope) पुरः पाठ mf(आ) h Kum .

संनिधीभू संनिधीभवति

संनिधा संनिधत्ते, संनिधीयते, संनिधीयते, संनिधीयते, संनिधीयते

अन्वस् उपास्

27.7 (prob . an aritificial meaning to explain

नेद् नेदति

परिस्वप् परिस्वपति, परिस्वपति विष्ठा

विस्तिष्ठते स्था तिष्ठते

प्रत्यासद् प्रत्यासीदति

उपस्था उपतिष्ठति, उपतिष्ठते

सम्प्रवृत् सम्प्रवर्तते

समावह समावहति, समावहते Br, Hari

समीचीन समीचीन, समीचीन अस्

सविधीभू सविधीभवति

उपस्था उपस्थापयति

सविधीकृ सविधीकरोति तुङ्ग तुङ्गति,

निमुवते
तोडति निमु नियौति, निमुवति, नियौते,

नेदय नेदयति परिवृत्

caus 1.37.3 so call d. सोनिध्यम् (all caus)

कृ) so call d. सोनिध्यम् (all caus of कृ).

so call d. caus उपस्था caus उपस्थापयति

MBh, R, Sak, etc — दौक् caus दौक्यति Kathās

Pājat, Bhatt, KatySr, Sch — आनह caus

आनाहयति — अच्छा - √ वृत् 1.1.10 so

उपागम् उपागच्छति 7.1.2, 12.1.3,

MBh, Pāncat, etc — अन्वभ्यवचर् MaitrS

परासृ परासरति

RV

परिंगा परिजिगाति

IV, 100 — समाया समायाति — 100, 100, 100

समावृत् समावृत्ति — 100, 100, 100

100, 100, 100 — 100, 100, 100

समासद् समासीदति — 100, 100, 100

निग्रह निग्रहणाति, निग्रहणीते — 100, 100, 100

100, 100, 100 — 100, 100, 100

100, 100, 100 — 100, 100, 100

100, 100, 100 — 100, 100, 100

100, 100, 100 — 100, 100, 100

परिप्लवते to roll n. परिशी परिशीते

to place n. समीपीकृ समीपीकरोति to place

परिष्ठा caus परिष्ठापयति to place

one's self n. उपस्था उपतिष्ठति, उपतिष्ठते

AT, KātyŚr, Gobh, MBh, etc — उपस्था उपतिष्ठति,

उपतिष्ठते to roll n. परिवृत् caus I 1.573.3

to place n. उपविश उपविशति 1.573, 1.574

to serve n. सेव- cl. 1 सेवते loc to try to put

to समारभ समारभते (rarely समारभति) MBh

to the n. and the further shore पारापारम्

न. निकटीभूम्

समीपतरः आसन्नतरः

नेदीयसु अन्तरतरः

अवर (आ) उपर

समीपतरवर्तिन्

अवराध्य

अधरोत्तर the n. and the further shore पारापारम्

अभितरम् (AitBr) अभितरम् (AitBr)

(AitBr) ind .

nearest adj नैदिष्ठ (आ) n, etc — अन्तम

— अन्तरतम — उपम (आ) n, etc —

पूर्व (आ) n .

the nearest and अग्रम् the 3. or all नैदिष्ठतम

नैदिष्ठतमम् ind (AitBr) n. to any one तदनन्तर

f(31) (11) Vol 11.16 n. to final expenditure

मोक्षान्तरंग = antithesis. (अन्तरांग) प्रत्यनन्तर

2.105

poorly अंतरा and अल्पकाल and poor

इन् inf देनामि mfn / iŋc an' iŋc rdeɪ

Page 5 of 5 Page 5.3.17 देशम्, Part 5, Page 5.3.17

मोर्, मोर् ind ind बहु ind (often

10

newly driven to despair निरिशासज्ज with very n.

ended समाप्तभूमिष्ठ with n. finished अल्पशेष

with n. _____ समाप्तप्रायः with n. down उपचलुम्

in Canon 135, Col n. finished अभ्यन्तर with (आ) n.

finished n. down उपयज्ञ with Canon on Page, Hop very n.

related नेदिष्ठिन् with Canon, 1st .

nearness n I समीपता समीपत्वम् Kāv, Sarvad

समीप्यम् समीप्यम् समीप्यम्

KātyŚr, MPh, Kāv, c समीपकम्

संनिधिः संनिधिः, Mn, MPh, etc संनिधानम्

, Kariv, etc संनिध्यम् Mn, MPh, etc

नैक्यम् निकटः, निकटम्, Pānc,

Kathās, etc अन्तिकाता उपाताम् Kathās,

ajāt, Megh, etc अन्तः संनिकर्षः

MPh, etc पार्श्वम् (rarely पार्श्वः) अधिचादि

1.6 (आ) (ind con or life) ind, Var, etc .

II अपरता, अपरत्वम् — आमर्शः ind 1.2.

1.22 — आसङ्गम् , ind, etc — उप ind

उपरशानम् ind, Var — उपोहरम् ind

1.62.3, ind — निकृष्टम् ind, Var — नेदी ind सत्ता

ind Var — परिप्राधम् ind — पारिमुख्यम् ind

4.3.58, Var 1, Pat — (used in the sense of a pre-

position) सन्काशः ind, Var, MBh, etc — सन्काशम् ind

संनिकृष्टम् ind, Var, etc — सम्भ्रमाशः ind

समासन्ति ३-ān ३.१.७

समुपस्थानम्

great nearness

आसन्नतरता

Hit

संनिहिततरत्वम्

Sobh, Sch

the locative case expression

sing n. समीपसप्तमी ३-ān, Sch

n. in time

समीपकाः

Pān ३.१.७, Sobh

n. of action

भस्मसमीपम्

Sobh

भस्मान्तम्

n. of the deity

(one of the four classes of beauty)

of beauty)

समीप्यम्

n. of beauty

(n. of beauty)

समीपभाज्

n. of beauty

relating to

समीपजा

n. of beauty

n. of beauty

अत्यन्तिकम्

1. असंनिकर्षः असंनिकर्षः ।

परि मृष्ट परिच्छेद — विविक्त

in, etc. (in dress etc) विनीत A .

necessarily अवश्यम् in नियमेन, नियमात्

in एकात्ताम्, एकात्तेन, एकात्तात् in

नात्ता, Bhartṛ, Kap, etc एकात्ताम्, एकात्तेन, एकात्तात्

in Bhartṛ, Kap, etc कस्यतः in

अनुष्ठा in 2.4.66, निमुखात्

in Pan 4.4.66 निमोणेन in Ragh प्रसह्य

in Bhartṛ, Kap, etc सत्यम् in चादि

and स्वरदि हः ' हवेन, हवात्, (ibc)

necessarily being अवश्यंभावित् in 1.14, etc.

to be necessarily done अवश्यपाच्य अवि 7.3.

5, etc to be n. done अवश्यकार्यम् अवि 2.9.6

(ममूरव्यंस्तकादि) अवि —

necessary अवश्यम् अवि अवि and अवि

नित्य (आ) अवि, अवि, अवि, etc एकान्तिक

(इ) अवि, अवि, अवि, etc माचित

necessaries सम्भारः (ifc f आ) AV, etc .

absolutely necessary (अवि) दुधर अवि 5.2.51

any n. action अवश्यकर्मणः any n. measure इति-

करणीयता, इतिकर्तव्यता, इतिकार्यता, इतिकृत्यता

anything n. उपच्छन्दः any n. मानदर्थ

is, is, become absolutely n. हदायात

being n. अवश्यंभाविता अवश्यंभावि त्वम्

But belonging to n. प्रायेज्य n. as

any n. अनुपादिक n. as a result अनुपादिक

any n. अवश्यंभाविता अवश्यंभावि त्वम्

any n. 7.115 n. सिद्धि योग्य

अपरिच्छद, etc unprovided with n. अपरिच्छद in 8.105

necessity n आवश्यकता ^{Hit} आवश्यकम्

नित्यता ^{Hit}, नित्यत्वम् ^{Hit}, नित्यम्

एकानाः ^{Hit}, etc कर्तव्यम्

कर्तव्यत्वम् ^{क्रियावशः}
कर्तव्यता, ^{Yājñ, Hit, etc} कर्तव्यम्

धौव्यम् ^{Sank} निमित्तं ^{f. Sank, etc}

निमः नियमः नियोगः

Kāv नैमित्त्यम् Rajat भवितव्यता Kāv, Katha

भवितव्यम् भावित्वम् विधेयम्

(in Buddhist terminology) absolute n. necessity

अहेतुत्वम् absolute n. अव्यभिचारः

(as the cause of all existence and activity) हठः

Kāv, etc in evitable n. (as the cause of all existence and

हठः प्रयोजनम्

(आ) (with instr) Kāv, Pañcat, etc n. of

क्षययुक्ति f क्षययोगः n. personification of decay

of Dharma and Moriti नियमः n. साम्प्रदाय

अव्यभिचारः with absolute n. अव्यभिचारात्, अव्यभिचारः

ind Pan, Kas & Sch .

नका १ १ ग्रीवा

(also ग्रीवाः f pl) RV, VS,

AV, etc. — ग्रीवः ĀrshBr — ग्रीवालिका ॥ —

कन्धरा, कन्धरः Yājñ, Kātās, etc. — शिरोधरः

(v, 24P), शिरोधरा (Yājñ, 24Piv, Kav, etc, शिरोधि ॥

(is) — गलः (Pṛth 2.2.21, Kās) ॥, ॥, etc

(110) गला (१ कौडादि) Host 1.7.234, गली ॥

बद्धादि) — गलकः Varap. 65 (v.1.) — कण्ठः

कण्ठनालम. ॥, ॥ — कण्ठनाली ॥

— कण्ठी L.

II अवसुषिरा I — कंधि m I — कम्बु

m I — कृकाटकम् I — तौरणम् I — धमनि

f I — पश्चाद्घाटः Cer — (as covered with jewels)

माणिकाननम् I — मस्तभूषकम् I — व्यापलम्

I — शिरोध्रुः D.P.

as far as the neck अधिकन्धम् inf 'tis the back

of the n. ककाटिका T (cf. कृकाटिका) — अवट

of suar ____ (the musculus cucullaris or rebezius) मन्ये

f du मन्याः f el AV, Vb, suar the back part of the n.

ग्रीवा AV, Vb, A, etc being upon the n. उपकण्ठ

m'n clinging to the n. (embracing, embrace) कण्ठग्रहः

~~XXXX~~ Kathās, Ratnā, Nricch, कण्ठग्रहणम् Anar the expand

ed n. of a serpent फटः L, फटा MBh ____

(esp. of the coluber Vāra) फणाः (also फणा)

MBh, Rāy, etc fastened round the n. ग्रीवाबद्ध mfn

13 having a beautiful n. सुग्रीव ~~mf~~ mf having

a black n. असितग्रीव mf VS 23.13, 19Br 13 'having

a curved n. वक्रग्रीवः 1 having folds in the n. like

spiral shell कम्बुकण्ठ mf(ई)n Kathās, कम्बुकन्धर

mf 6Br, कम्बुग्रीव mf(आ)n MBh, x, etc having the n.

composed of clarified butter सर्पिग्रीव mf(ई)n

having a n. like a barley corn यवग्रीव mf VarBrS

'having a rope round n.' (V. of a sec) दामकण्ठः having

a skin of the black antelope round the neck n. कृष्णाजिनग्रीव

mfn 3Br 3 having no n. अकण्ठ mfn having pendulous

excrescences on the n. वाध्रीनस mfn having the n.

cut off विग्रीव mfn 3V having the n. turned up-

wards (as a vessel) उदग्रीव mfn 3Ad having the neck

n. turned westwards प्रतीचीनग्रीव mfn 3Br having the n.

uplifted उत्कन्धर mfn 3is, 3ancst, 3ajet, etc having

the n. uplifted (on the point of doing anything) उत्कण्ठ

mfn Ragh the head and n. शिरोग्रीवम् MaitrS, JitBr

lifting up the n. उद्ग्रीविन् mfn 'Santis' — उद्ग्रीविका

Vas — उत्कण्ठित mfn the lower n. अक्षरकण्ठः, अक्षरकण्ठम्

VS the nape of the n. अवटुः mf Susr n. and chee

गलगण्डः (in con) VBL 2.902 the n. of a bottle

ग्रीवा VarBrS 48.37 the n. of the bladder

वास्तिशीर्षम् n sg (yājñ), वास्तिशीर्षौ m du (Vishnu),

वास्तिशीर्षम् W the n. of the horse निगात्तः Sis 5.

4, 3ch the n. of the Indian lute प्रवालः, प्रवालम्

(life f आ) L the n. of the vine प्रचालः L the n.

part of the hide of an animal ग्रीवा 3Br 3 a n.

protector कण्ठवाणम् 13Br a noose for the n. गलग्रन्थि

m Dharma's on the n. अधिशिराधरम् ind Kir

अधिकण्ठम् ind Melatin, Naish one who lifts u. the n.

(in trying to see anything) उदग्रीव mfn 4mer, Rājat

one whose n. is cut ग्रीवच्छिन्नम् mf(आ)n Suparn 25.6

ornament for the n. कण्ठिका Kathās — कण्ठकः

Kathās a particular position of the n. समाधि m

Kir raising up the n. उद्ग्रीविन् mfn 'āntiś reaching

to the n. कण्ठदन्त /4 mfn CBr 7/ 12, कण्ठद्वयस् mfn

reaching up to the n. ग्रीविदन्त mfn B 5.6.8.3

relating to n. ग्रीव्य mfn AV 6 f representing the

n. ग्रीव mfn Śākhār 18.3.1 round the n. अधिकण्ठम्

ind Mālatīm, Naish — उपकण्ठम् ind Śis 3.36 swell

ing of the n. वल्मीकः, वल्मीकम् (अर्थ-वर्द्धि) सुस्

towards the n. उपकण्ठम् ind 'sis' 3.36 u. to the n.

अधिग्रीवम् ind upon the n. अधिग्रीवम् ind —

अधिकन्धरम् ind 'sis' (an arrow) whose n. is (formed by)

desire सिकल्पकुत्सल mfn M AV.

to cause anyone to lift up the n. उपकण्ठ caus

उपकण्ठयति to raise the n. उपकण्ठ Nom उपकण्ठते .

blue-necked adj नीलकण्ठ MBh (N. of

Siva) नीलगलः Hariv, नीलग्रीवः VS, MBh handsome

n. सुग्रीव 'long-n.' दीर्घग्रीव 'long-n.' (a s

camel) दीर्घघाटिकः L (N. of a Dānava) दीर्घकण्ठः

Har, (v.l. दीर्घबाहु n) red-n. लोहितग्रीव

(a kind of plant) ^{con} रक्तग्रीवः L 'ten-necked' (N. of

Navan) पङ्क्तिग्रीवः I thickened-n. बृहद्गल AZA Trāt,

Comm white-n. शितिकण्ठ Kāt.

neck-line n I हारः

M.Bh., Kāv, etc, हारि

m 1 हारयणि (100 f 3, 3) Hariv, Kāv, Kathās,

हार्तता Van, ~~Katke~~ Kattas प्राहारः

मालिका Early, माला Kāy, peasant

मालागुणः _____ (golden) हेममालिका _____ Jatak _____

कण्ठभूषणम् Host, कण्ठभूषा I कण्ठसूत्रम् MBh

कण्ठाभरणम् कण्ठलता कण्ठी 1

^{१११}ग्रन्थम् I, ^{१११}ग्रन्थम् (Pāṇ 4.3.57) I, ^{१११}ग्रन्थम् (Pāṇ

4.2.96, Kās) Devīm, Sāh.

II गलमेश्वला I — गुणनिका Sch — तरलः

L — सज्जु m L — सूत्रादी L — सूत्रिका

— हेमसूत्रम्, हेमसूत्रकम् n, Vikr.

having a necklace consisting of a single string of

pearls सैकावकि nf(ई)n varḍṛṣ 'having a n.

of bones i.e. of skulls' (give) आस्थिमालिन n a kind

of golden n. रुचकः, रुचकम् Das a kind of n.

चिलमीलिका L, चिलिमीलिका L, चिलमिनिका Bulsh, L

तिलका L लालुका W ललितम् L

विभावसु m L (of 4 strings) गोपुच्छः W

a kind of n. of pearls प्रलम्बः L a kind of n. (of

34 strings) गोपुच्छः W a kind of n. (of 2 strings)

गोपुच्छः L a long n. (depending from the neck to the

navel) लम्बनम् L a long pendulous n. ललन्तिका L

a lotus-fibre as a n. मृणालसूत्रम् (Kum), मृणालहारः

(Ratnāv) a n. consisting of one string अनुकण्ठी L

a n. consisting of 100² strings इन्द्रचक्रन्दः VarBrS,

Pāṇcad 'n. of bones' (N. of a work) अस्थिमाता a n. of

five strings हारफलम्, हारफलकम् L a n. of 4 pearl

strings चीरम् L a n. of 4 strings चतुष्का W

— चतुष्कम् L a n. of forty strings अर्धहारः

VarBrS a n. of jewels मणिमाता Chandom a n. of 10²

strings हारः, हारि m L a n. of one string

कलशिका

L a n. of pearls (composed of 100 or 103 or 81

81 or 108 strings) देवचन्दः

VarBrS 81.32, L a n.

of pearls consisting of 504 stringsविजयचन्दः VarBrSa n. of pearls consisting of 1008 strings ~~1/4~~ and Hastaslong सुरभूषणम्

VarBrS

the n. of Saraswatiसरस्वतीकण्ठाभरणम्Dhūrtas a n. of seven strings लम्बुषा

L a n. of 27 pearls

नक्षत्रमाका Var a n. of sixteenstringsअर्धगुच्छः

VarBrS

a n. of sixtyfour strings

n. उरुस्वन mfn wearing a n. मणिग्रीव mfn LV 1.

122.14.

possessing many necklaces बहुमाल, बहुमालक mfn

MW.

to act the part of the central gem of a n.

नायकाय mfn नायकायते bis 2.00.

nectar n I (conferring immortality, produced at

the churning of the ocean) अमृतम् AV — अमृतस्सः

Hit, etc — सुधा MBh, Kāv, etc — सुधामृतम् VP

— (the drink of immortality produced at the churning of

of ocean of milk) पीयूषः, पीयूषम् Kāv, etc —

पीयूषः, पीयूषम् (and v.l. for पीयूष) L.

II तः L — त्रिदशाहारः L — देवभोज्यम् I

Sch — निर्जसम् L — पैलम् Up 4.115, Sch —

४ भक्तजा W — रसः (ifc f आ) L —

रैत्रम् (only L) — लेह्यम् L — सनर (only in

[comp) n (Sāy). — (produced at the churning of the ocean)

//////~~XXXX/XXXXXX~~ समुद्रनवनीतम्, समुद्रनवनीतकम् —

सारः, सारम् (ifc f आ) R, BLP — (Sāy) सीधु

m, सीधु f n L — सुराग्रम् R — सोमः L

— स्थानम् — स्थेनः L.

Brahma's n. ब्रह्मरसासवः Bar condition of n. पीमृषता

Kāv consisting of flood of n. सुधोद्गमय mf(ई)n Valsā

consisting of n. अमृतात्मन् mfn Kāvyaā — सुधारसमय

mf(ई)n Caurap — सुधारसमय mf(ई)n Caurap —

सुधामृतमय mf(ई)n VP — सुधामय mf(ई)n

Kāv, Kātnā — तैजोऽमृतमय mfn Heat 1.6.253 — (as

the moon) रसात्मक mf(इका)n Kum distilling n.

सुधास्यन्द mfn w — सुधाकिर mfn sāk 'feeding

on n.' (sacred, deity) सुधामुज m I, सुधान्धस

Pārsva n, सुधाभोजिन n Bālar a flood of n. सुधोद्गारः

flowing with n. सुधास्यन्दिन mfn Width full of n.

पीयूषपूर्ण mfn Kāv, etc पूर्णामृत mfn lip-

l.n. मुखसुरम् L a mine of n. सुधाकरः Naish

'n.-abode' (the room) सुधावारः Krishnad (a flo-

ver) मरन्दोकरः n, मरन्दोकरम् L n. and

poison पीयूषगरलम् lit / 'n. bearing' (the room)

सुधाभृति f L 'n. -holder' (the n on) सुधाङ्गः l

'n.-drop' (N. of a drop) पीयूषकणिका n. 'the drops

कर्णामृतम् Śārng n. juice सुधारसः Māh, Kāśī

n. like सुधाहृदः Kāśī n.-like

अमृतारान mfn Bhr पीयूषपूज mfn Kāśī

सुधित mfn Bhr a n.-like fluid सुधाद्रवः W

the n. of a flower आशतः Śārng 6.7 the n. of a flower

er नालकः, नालकम् 1 the n. of faith धर्मामृतम्

Bhag 12.20 the n. of flowers पुष्परसः L, पुष्परसाक्षर

— पुष्पसारः I — पुष्पाब्जः n I — पुष्पभवनः

W — मधु n Kāv, Var, Sāh — मरन्दः, मरन्दाः

(m pl) Kāv, मरन्दक W — सुधा I the n.

of immortality अमृतकम् ~~xxx/xx/xx~~ — मृत्युनाशनम्

Kāvās 'the n. of Krishna's praise' (the W. of work)

गौविन्दार्चनसुधा the n. of law दार्म्यमृतम् Bhag 12.70

the n. of the countenance मुखामृतम् M. n. of the

lips मुरतासवः noun — ओदराभृतम् — (of a

woman) आसवः śantis the n. of the mouth मुस्तामृतम्

m — वदनमदिरा Megh the n. of tranquillity

शमसुधा Bharti 'n.-quaff' (red) पीरुषभुज m

Kāś 'n.-rayed' (the moon) अमृतकरः, अमृतकिरणः m

Kād, अमृतरशि m. Kātās, Bhart — अमृतदीधिति (Kād)

अमृतदुति (Walsh) m 'n.-receptacle' (the moon)

सुधासारः, सुधानिधि m L 'n.-source' (N. of

Dhanvantri) सुधाभूयः L the ocean of n. सुधासिन्धु m

And produced from n. आमृतसम्भव mfn MBh 13.7200

producer of n. सुधासू w I 'producing n.' (the

noon) सुधासूति f nājat provided with n. सामृत

mfn Pat ~~1777~~ — सुधासितः Hir 15.45 quality of

n. पीयूषता Kāv raining n. सुधानर्पिनि mfn Harris

a receptacle of n. सुधाकरः Naish 'sea of n.' (N. of

sev. wks.) पीयूषसागरः shower of n. सुधानृषि f W

— सुधानर्पः Kathās — सुधासारः Kathās —

पीशूषवर्षः 'source of n.' (the moon) सुधासेनि

m. Markh sprinkling with n. सुधासेकः tastes sweet

as n. (said of speech) सुधास्पर्धिनि mfn Sāh tasting

like n. सुधारण mfn Naish the voice // compared

to n. अमृतम N, Ragh vying with n. सुधास्पर्धिनि mfn

Sāh yielding n. सनदुध mf(आ)n, सबर्धु, सबर्धुह

RV.

to become nectar अमृतीम् yājñ साध्या

Nom ^{११}सीधायते Kāv — पीयूष Nom पीयूषति MW.

to be like nectar अमृताय Nom अमृतायतेagh

2.61 to become a shower of n. पीयूषवर्षाय Nom

पीयूषवर्षति Bhartr to change into n. सुधीकृ

सुधीकरेति Naish to flow like n. सुधाद्वज Nom

सुधाद्वति MW to turn into a shower of n. पीयूषवर्षति

Nom पीयूषवर्षति Bhartr to turn into n. पीयूष Nom

पीयूषति MW' — अमृताय Nom अमृतायते Kād

changing into n. અમૃતીકરણમ્.

'having nectar-waves' (moonlight) અમૃતતરંગીણી L.

need n अपेक्षा — कार्यम् (with instr)

— प्रत्ययः Karand — संकष्ट (prob) —

साम्प्रदायः MBh.

according to need शाब्दार्थम् mf ibc Bhp, यान्दर्थम्

ind Bhartr according to n. यथासङ्गम् ind MBh help in

n. आर्तिविनः MBh n. of प्रयोजनम् (ifc f आ) (ith

instr) Kāv, Pañcat, etc (in gr.) n. of supplying a word

for the completion of the sense अन्तिक्षणम् Sāh, etc no

n. of कृतम (with सह or with instr) not being in n.

अनवर्ति ^{कारिम} m. Tender there is n. of straw तृणम् ।

~~the~~ time of n. व्यसनकालः Subh.

to be in need दा - intens ददित्वानि १९.

the words needed to complete an elliptical sentence

वाक्यशेषः Jaim, Āśr, Śa, Vikr, वाक्यशेषतमः.

anything needful उप-वश्यकम् MBn 18.3801.

needing anything कार्यः, कार्यम् (instr) उपर, etc

needle n I सूचि f, सूची RV, etc

सूचिका L सूचिनी w सूचकः only L

सूचनी L सूचिनी RV सूच f

Mahidh सूचिका Mch, R, Sārngs.

II कुचिका L कुचिका L सूचि RV 7.

18.7 (Sāy).

capable of being pierced with a needle सूचिभिः

mfn Mch, Hit 'having n.-like bristles' सूचिरोमः m L

the hinder part (of a n. i.e. its eye) पाश्चात्तरात्रः ŚārṅgP

impenetrable even to a n. असूक्ष्मविराट् Bhaṭṭr, Rājat

~~XXXXXX~~ a kind of n. विशिखा W a large n. लस्युजनी

ŚBr, KātyŚr, (ibc लस्युजनी) 'n.-faced' (the mongoose)

सुचिबदनः L n.-mouthed सूक्ष्मविराट् mfn L ____ (a

Lnat) सुचिबुद्धः Bālar a n. pricking the air

सूक्ष्मविराट् f Kās & Gaṇar on Paṇ 2.1.53 'n.-toothed' (the

mongoose) सुचिबदनः L one who lives by his n. सूक्ष्मविराट्

Kull on Mn 4.214, सूचि m I one who lives by his

n. सूचिकः Verses the point of a n. कण्टकः k.

कण्टकम् L the rule of the n. and the ~~XX~~ caldron

सूचिकटाहन्यायः M. the point of a n. अणि m,

अणि L using the beak as a n.' (the tailor bird)

पञ्चसूचि m, पञ्चसूचिकः L.

to appear like a multitude of needles सूचिकुलाय

Nom सूचिकुलायते Mahām.

needle-case n सूचिगृहकम् L.

needleless adj निःसूचिगोचरम् ¹ needle, case, etc, etc.

needle-work (one of the 14 Talas) n सूचिकर्मन

n धर्, ६ch — सूचिता L .

सूचिकर्मन धरिद्र — जस्तन ६.१४.११

नाथित RV 1.118.8, 182.7 .

a needle-man कठेशः RV n. प्र द्वापन, ११११ .

nefarious adj अमेव्यः ṢBr, Mn, etc .

nefarious n निषेद्यः Ṣak 7. $\frac{20}{21}$, (v.l. for विनाद)

vām 1.1.6 _____ (in _____) प्रतिषेद्यः Ṣrat, Mn,

vām _____ विपतिषेद्यः Ṣakas _____ (in seventh

category in Kanādās system) अभावः _____ नञ्

and Mn 2.1.60, Mn 5.2.13, etc _____ व्यतिरेकः Kan

व्यापहारः .

illustration by negation (of certain properties)

व्यतिरेकगुणाहरणम् : a comparative argument derived

from n. of certain qualities व्यतिरेकव्याप्तिः . hav

having the meaning of a n. प्रतिषेधार्थं . mut-

mut- . अन्योऽन्याभावः the n. of नकारः . n.

not as to an object (not as to one's self)

विषयनिवृत्तिः . 2.346 .

negative and प्रतिषेधक (इका) प्रत

प्रातिषेधायितृ कारकः अतिरक्तिन् Tardus.

giving a negative answer अतथा RV 1.82.1

having a n. diameter $\frac{7}{8}$ in. 1000, 1000

in n. form ¹¹⁹ प्रातिपद्यिका ¹²⁰ प्राति, 3rd the n. form of

an applicably positive [unclear] प्रसन्नप्रतिबद्धः

116. Q. quantity कणम (in. al.) क्षयः

(Part 6.1.21) Answer n. properly व्यापारिक लिङ्गम्

(in rhet) accord~~ed~~ to some, ' description by quant-

ity, pointing out the quantities of any object very clearly

then the positive description विशावना .

to be a title प्रनिषेव्य the prayer, ch .

pl 2 (1840p 05.) जहाति n, , etc हा

cons हापयति , , etc प्रतिहा प्रतिजहाति

Moisy .

II अतिक्रम _____ अतिशया _____

अतिगम , अतिगा _____ अतिपत _____ अतिपद

अती all अलोति _____ अपव्यध _____

अपिपृष अपिपृषते _____ उत्क्रम

(~~and rarely~~) उत्क्रामति, उत्क्रमति (and rarely

उत्क्रमति)

उत्क्रामति, , etc उपती उपालेति

निष्पत्तीकृ Unisch परिगा परिगति

परिमन् परिह परिहरे

प्रमी प्रमिनाति (प्रमीणाति, प्रमीणीति)

प्रमृण (caus) मृध cl 1

(caus 21.10) मृधति, मृधते (caus cl 6

मृधाति, मृधति) , मृष्ट caus cl 4 (caus

(caus 21.10) मृष्टाति, मृष्टते (caus 21.10 मृष्टति,

मृष्टते) RV, MaitrS लृप् caus लोपयति,

लोपयते , लोपयति लोपयति, लोपयति,

व्यतिक्रमते

व्याती व्यति

व्युक्रम व्युक्रामति

शिशिकरा

शिशिकराते

समातिक्रम समातिक्रामति,

समातिक्रमते

स्कन्द

स्कन्दगति

सूक्ष्म, सूक्ष्म, etc

(1) सूक्ष्म, सूक्ष्म

c1 1 सूक्ष्मति,

सूक्ष्मते

(1) सूक्ष्मते

c1 1 ग्रसति,

ग्रसते

Mn 8.43 .

प्रमदति, प्रमन्दति, प्रमाद्यति (pramadyati)

प्रमदति, प्रमन्दति, प्रमाद्यति (pramadyati)

to n. in offering a sacrifice अतिराज

to n.

(one family) पीड cl 10 or caus पीडयति (one)

also पीडयते) Dhātup 32.11, MBh to n. to feed

परिभुज परिभुजावति, परिभुजे

to be neglected प्रहा caus प्रहीयते n,

— शिशिलतां गम , शिशिलतां ज्ञज .

neglect n I अनादरणम् — अतिपातः —

लेखनम् P, Rajat — तर्जनम् Pancer —

अध्युपेक्षा Jatakam .

II अतिक्रमः — आदर्शनम् — अनुगुणनम्

— अनानुभूति I — अनाशासः — उद्दानम्

MBh — (20) निष्क्रियता (200) MBh — परिलोपः

Prat, full — लोपः MBh, etc — व्यतिक्रमः

Prat, MBh, etc .

neglect of business कार्यातिपातः Sak n. of

customs उपाययः

Pan 3.3.38

n. of duty काशिवेक्षाiii. धर्मलोपःधर्महानि धर्मपरिचयःW n. of duties

व्युत्थानम्

MBh n. ofone's own duty स्वधर्महागः, स्वधर्मस्खलनम् W n. ofone's duty अस्वधर्मः

Das

n. of respect

अशुश्रूषा

MBh 5.1.1.5

n. of service

अशुश्रूषा

MBh 5.1.1.5

n. ofthe right time समयच्युति

f Bhartr

n. of what isprescribed

शिष्टाकरणम्

Gaut

with n.

संश्लिष्टम्

MBh

5.1.1.5

neglected adj अनुपासित — अवधूत

Das, etc — अवमानित Susr — असेवित

— प्रलुपेक्षित R — प्रलूढ Divyāv —

विच्छेदित — समतिक्रान्त B .

not neglected (as title) अस्कन्दित h 12.7.02,

100 — (as title) अस्कन्दित h 12.7.02, 100

(prob) — विप्रमत्त Kathās 34.255 .

neglected (as title) जेर्णोदानाम 2.255 cm. i

अधिबिन्ना neglected (as title) व्यतीत neglected (as title)

neglectful adj उत्क्रम्य . RV 1.51.9, MaitrS

उत्क्रम्य

in .

neg neglectful निद्रपेक्ष n. entry अनुकान्तधर्म

MBh n. of the highest truth (said of the senses)

हृत्परमार्थ MBh n. people अनानुभूतराः pl 3

17.17 .

अतिपातिन a. अतिपातिन समुपेक्षाक

(am) am हाशिन गरिभ्रष्ट

विसंयुक्त (instr) Mn 2.80 .

अस्कन्दशत n 6.9 n. business

कार्यातिपातिन Comm on Yājñ n. customary rites

हीनकर्मन Gaṇṭ, Mn, 1.14 n. duty अकारिण

a (man) n. the household fire सन्ताग्नि 3.1

n. one's own duty स्वधर्मव्युत n. religious acts

हीनकर्मन Gaṇṭ, Mn, 1.14 n. religious observances

निर्गत

not n. one's regular actions

अहीनकर्मन Gaut .

neglecting n निष्कृति f परिहाराः

(acc f अहं, त्वं, मे) (sine) विक्षेपः

not neglecting अव्यावृत्ति f (abl) ĀsvSr, Lātyn. the chief religious duties निराकरणम् n. thechief sacrificial duties निराकरणम् W n. the Veda

हीनक्रतु

in 11.12. 1. person n. his relatives

निराकृति

m Gaut, Mn, MBh, etc .

negligence n उपेक्षा

MBh, Ragh, Hit, etc

प्रमादः

, , , etc

प्रमादः

, , , etc

, etc .

collected in श्री शिवसम (100) 60/100 repeated

२. पुनःप्रमादः .

negligent adj प्रमादिन् MBh, Kav, etc

प्रमत्त

Mn, MBh, etc

प्रमत्तचित्त

Kam

अतीत

अव्यवसायिन्

bag 2. 1, अव्यवसित

R 4.26.13

व्यतीत

not negligent

निष्प्रमाद्य

not negligent

actions अत्याचार

one should be n. responsible

प्रमादितव्यम्

impers (abl) TaittUp .

to be negligent

प्रमद्, प्रमन्द

(rarely)

(rarely प्रमाद्यते)

प्रमदति, प्रमन्दति, प्रमाद्यति,

, etc

युद्ध

cl 1 युक्तेति bātur श्रम्भ (generally

namo 10. The prefix वि) cl 1 श्रम्भेति bātur 10.

10 .

negotiable २५५ यणनीय ॥ पणितव्य

Pāṇ 3.1.101 .

negotiate vb पण cl 1 पणति (ep. also

पणति) पण पणति पणति .

negotiating alliance (one of a king's six courses of

action) संधि (responsally) संधि, संधि, संधि, etc.

negotiation — गमगमः, गमागमाः m sg & pl .

7.1.1 — सामन n (m sg & pl) .

etc |.

negotiation सुसामन n (m sg & pl) .

enter a n. गतागतानि n with कृ Pajat 8 .

negotiation = गमागमकाश्चिन् - 10.10, etc

— दूतः RV, AV, SBr, MBh, etc .

negotiation = स्वरकः 10.10, etc

negotiation = स्वरकः 10.10, etc

negotiation = हेष् cl 1 (10.10) हेषते

etc — हेषाय — हेषाथेते

orse) हेष् cl 1 (10.10) हेषते

tc — प्रुथ cl 1 (प्रोथति, प्रोथते)

अभि, etc _____ अभिरस्य (acc) ततः / तत्

to n. द्वेष caus द्वेष्यते MBh .

नेह (acc) / न रुतम् (acc) रुतानि

pl) प्रणादः MBh, R .

प्रतिवेशिनः नी

प्रतिवेशः आसन्ननिवासिनः

प्रतिवेश, प्रतिवेश (आ), प्रतिवेशकारिणः

प्रतिवेशिकः

प्रतिवेशिकः परिवेशसः

वेशः RV, Kath वेशसः m RV 2.32.5

प्रतिवासिनः आसन्ननिवासिनः

अन्तैवासः सहवासिक, सहवासिनः

सहवासः अन्तैवासः

II अन्तिगृहः RV 10.95.4 — गन्धः L —

गृहः — नादृषः — प्रतिहस्तिनः —

प्रतिहस्तिनः — प्रातिसीमः — मर्शदिनः — mfn Nir

4.2 — सैस्थः — समान्तः — MaitrS —

सामन्तः — सामन्तवासिनः —

सामीप्य — mfn IBh .

प्रातिवेश्यः — प्रातिवेश्यकः —

प्रातिवेशिकी —

सुप्रातिवेशिक — नादृषः

near n.

तिरः प्रातिवेशः

तिरस्कृतप्रातिवेशः

आनुवेश

mfn in

a n.'s house

प्रतिवेशन

प्रातिवेशः

अनन्तरः

nt

नेशलम

Maitre .next to whom all bow

one to whom all his neighbours are submissive

प्रणताशेषसामन्त

mfn L

one to whom all his n.

प्रणताशेषसामन्त

सामन्तप्रत्ययः .

neighbourhood n = सामीप्यम् 'Sāmkhya', Sāh, 25

समीपदेशः 'Sān, 'ch _____ नैक्यम् 'Nethas

सानिध्यता 'Sānīy ' _____ सैनिकर्षः 'Sīr, Sīrī,

नैक्यम् _____ निकर्षणम् _____ सैकर्ष 'Sīrī, Sīrī,

अभ्यागमः _____ अमावास्याम् ()

1.2.3, अमावास्याक _____ अम्बरम्

_____ अनाधि _____ उपकण्ठम्

_____ उपनिवारः _____ उपसदनम्

_____ नहुस _____ नहुषः _____ निर्देशः

_____ नेदीयस्ता _____ पक्षः _____ आ _____

_____ परिसरः _____ परिसरनिषयः _____

प्रत्यासन्नम् MBh, प्रत्यासन्नता' _____ वैश्यम् RV

_____ संस्थानम् (_____ आ) _____ संकाशः (_____

आ () _____ गैशः _____ सैशत्वम्

सनीडः, सनीडम् सामन्ताः

f pl SBr सामन्तम् In, Sukas .

आसन्नवर्तिनः

हस्तग्राह

प्रात्यन्तर

आसन्नवर्तिनः

प्रतिवेशतः संनिवर्षति उपान्तिकात

ind नेदिष्ठात ind AitBr, Kāsh immediate n. मूलम्

मूलः अथर्वचर्दि आ ई

सामन्तकेन () समया

() सैनिके

(gen or comp) Mbh, Kāv, etc. in the n. of a village

ग्रामान्त loc ind Mn 4.116, 11.78 in the next n.

उपाके प्रतिवेशवासिन

(नी) n. of a forest वनान्तभू f Kir

कान्तान्तम् the n. of any place of meeting

सम्भोदशः सरोपान्तम्

नगराभ्याशः the n. of a wood

वनभू, वनभूमि — शीर्षान्तिः

मद्रसैशम, मद्रसनीडम, मद्रसमर्थादम,

मद्रसविधम, मद्रसवेशम

neighbouring anj I समीपतरवर्तिन iricch, Sch

समीपभाज Kautukar — सामीप्य MBh

प्रसासन्न MBh, Kav, etc — सनिधिवर्तिन

नैकरिक iricch, iricch — प्रातिवेश प्रातिवेश

(आ) , , , , , प्रातिवेशिन प्रातिवेश

संस्कृत (१५००) _____ सैनविष् _____ सैवश

_____ प्रतिवासिन् _____ सामन्तवासिन्

II आभ्यासिक 13h (less correctly ābhyāsika)

_____ उपान्तिक _____ नाहुष 1(ई) _____

पर्यन्तः (100) _____ पर्यन्तसंस्थित (11),

पर्यन्तरश्च (100), पर्यन्तस्थित () _____

सैदेश _____ समन्त 1(अ) RV, AV, PañcavBr _____

समंशद _____ सशयन 1(ई) ShadvBr, Lāṭy .

सामन्तचक्रम्

उपसदनम् नानाद्वयप्रातिनैद्यः

प्रासन्निकः नानाद्वयप्रातिनैद्यः

उपसदनम् प्रासन्निकः पर्यन्तदेशः Hariv

सीमाविपः सीमान्तभूपालः

शत्रुसामन्तता

Ham 1.

neighed adj हेषित EBh .

नेषित नदः .

any animal that neighs रेष मि .

' neighing ' (a horse) हेषिन mL .

neighing n. हेष्ठा Hir, Hēṣṭa, हेषितम्

(neighing) हेष्ठा, हेषितम्

हेष्ठा L, हेष्ठा अवक्रन्दः VS 22.7 &

कुहकारावः क्रन्दः

क्रन्दम् TB 2.7.7.1 रेषितम्

the neighing of a horse स्थायः

RV 10.34.8 अनुभ () , अनुभय

— ननापि, न अपिवा, न नचापि — न ind RV,

ना | RV 10.34.8 .

RV 10.34.8 ननापि नि द्वे द्वे

n. RV 10.34.8 ननुसंक् (आ) . —

न वा-वा, न-वा n. of the two न कतरश्चन,

न कतरश्चन, न कतरश्चन n. of the two अनुभयामन .

कमलकः, कमलम

etc

पद्मिनी पद्मिनी पद्मिनी

पद्मिनी पद्मिनी

राजीविनी पुष्करादि अरविन्दम

नाकिनम (आ)

पुष्करम दृशोपमम

महासल्लम् MBh लक्ष्मीवसति शुष्का

(the plant has stalk) नलिनी Kav,

Pur, etc (whose flower closes in the evening)

पङ्कजम्, पङ्कजातम्, पङ्कजम् (i.e. आ)

MBh, Kav, etc (it closes once आ) (whose

flower closes in the evening) पङ्कजम् L, पङ्कजम्

n Prasann, पङ्कजम् Dhurtas, BhP (whose flower

flower closes in the evening) पङ्कजम् n, पङ्कजम्

the blossom of *Nelumbium speciosum*

नलम्

The lower spectrum is पद्मसंगान्धिकाणि ११ १ २

group of *N. speciosum* पङ्कजिनी, पङ्कजमहिनी

one long (exp. 5) flowered a lot earlier than the

1000. This closed town is small, often water-lifted on

Nymphaca Alba) पद्मः, पद्मम्, , , etc. 100

अ) the plant of A. speciosum राहुजीनी १०. १०. १०.

पञ्चक्रोडणी Avcar the root of N. species in पद्मः, पद्मम्

to resemble the flowers of *Nelumbium speciosum*

पद्माय Non पद्मायते Varjat .

Nepal n नेपालः Var, Rājat, etc .

an inhabitant of Nepal गौरक्षः promoted in .

नेपाल म(ई) in, नेपाळीय, नेपालिक in .

Nepalese n नेपालः, Nepal, etc .

Nepalese nimba तृणनिम्बा .

भातपुत्र = भातपुत्रः वि. 4.1.144 ... भातपुत्र

I. स्वस्त्रीयः , स्वस्त्रीयः

यमियः L .

सीमन वि. 4.1.144

Nerium antidysentericum वत्सः

Nerium odoratum शतकुन्तः Bhpr (), शतकुन्दः

शतकुम्भः — गौरीपुष्पः

चण्डातः — तुरङ्गारि — दिव्यापुष्पः

नखरात्रः — पिण्डबीजः

प्रतिहासः, प्रतीहासः — रक्तपुष्पः

लगुडम् , लगुरः _____ वीरः _____

वीरकः _____ शकुन्दः _____ शतप्रासः _____

_____ शातकुम्भः _____ शितिकुम्भः _____

शुकपुष्पः _____ स्थलकुमुदः _____ हयमारः _____

हयमारकः , हयमारणः _____ हयारि _____

हरप्रियः _____ हरिप्रियः _____

श्वेतपुष्पकः _____

Fragrant oleander (Nerium odorum, Karavira) कुन्दः

(N. odorum) _____ (N. odorum) कुन्दपुष्पः _____

अश्वमारः, अश्वमारकः

॥, अश्वमोहकः, अश्वरोधकः

अश्वदनः, अश्वनाशकः, — अश्वहनः

अश्वहन्तु, अश्वान्तकः. odor. Ambro-

शिवः रक्तकरवीरः, रक्तकरवीरकः, रक्तप्रसवः

रविप्रियः (only 1) flower (1. flower)

करवीर, ...

nerve n स्नायु _____, Susr, MBh, etc,

स्नावः L _____ सिरा Susr, Vajñ, MBh, etc

इन्द्रिका L _____ धमनि f AV, ChUp, MBh, Susr,

_____ वस्त्रसा

sensitive nerve स्पर्शनिम् Mn, MBh, Sarvad. ~~the~~

the base of the nerves स्नायुस्पन्दः HParis

covered with a net work of n. स्नायुजालवत् n n Susr

a particular disease of the n. बाह्यायामः Susr thrill

_____ सिराहर्षः

महावातल्याधि महावातल्याधि

प्रत्यष्ठीका प्रत्यष्ठीका

प्रत्याध्यानम् प्रत्याध्यानम् प्रत्याध्यानम्

प्रभञ्जनः प्रभञ्जनः

The Neshtri and the Potri नेष्ट्रीपोतरी

नेष्ट्रीपोतरी नेष्ट्रीपोतरी

अङ्कः गर्भस्थि

जालकम् निलयः, निलयनम्

etc निवेशनम् (ifc f आ) RV, etc

पक्षिशाला प्रसवस्थानम् शोनि

(only शोनी) RV, AV, SBr वसति

f RV वस्मन् n RV 2.31.1 सनिवासः MBh.

नीडः, नीडम्

स्वगस्थानम् वतसूक्त

(only) सुगृहः

(સુગૃહિન gugrahina ' bird n. ')

(bird) નીડિન m L ' having its n. in houses ' (a

house) ગૃહનીડઃ ' having n. નિર્નીડ ' (a

અનીડ ' born n. સનીડ ' (a bird)

નિન RV, Av, સનીઠ RV ' n. born ' (a bird) નીડજઃ,

નીડોદ્ભવઃ ' born ' (a bird) કુલાયમ RV, Av, ' easy ' (a

કુલાયઃ ' easy ' (a bird) નિન, etc નીડકઃ,

નીડકમ ' easy ' (a bird) સ્વસરમ ' easy ' (a

નિન RV, Av, રશાણુ ' easy ' (a bird) નિન, etc

निवासवृक्षः

willow trees कुलाययत 7.11.1 having a

hundred n. शतयोनि mfn AV .

net (fig) n जालम् Yājñ 3.119, MBh 3.25, R 5,

जालम्, जाल, जालभावा जालकम् 14.6.11.3, R,

Susr, 'sk, 'sk, 'sk, 'sk, (12c) Kathās पाशवन्धः

net (for catching deer or wild animals) वागुरा

MBh, Rāy, etc उपद्रुक् निधा

पञ्जरम् MBh, Kav, etc — मुक्षीजा RV 1.125.2

— शिच f BhP — सिच f BhP, शिच .

any net for catching and confining beasts and birds

वितसः L. caught in a n. जालबद्ध in covered

as a n. जालकित in (in) near

a fisherman's n. आनायः in purified with a जालवत

RV 1.125.2, (100) in having a n. जालिन

RV पाशिन a n. अक्षु

RV 1.125.2, AV क्षिपाणि RV क्षपणम्

liable to be caught in a n. जात्य mfn MBh 12 ' living

on his n. ' (a bird catcher) जाळिक (ई) २ ()

वेतनादि) Cand 2.2 a n. for catching beasts वीत्तंसः

Heard a n. for catching beasts वीत्तंसः Heard a n.

for catching birds क्षारकः MBh 12.5473 & 5560

प्राप्ति f RV 4.4.1, etc (Nir, Say) वीत्तंसः

Heard a n. (for catching birds etc) जाळिका

61 a n. (for catching birds, fish etc) जाळिम AV 8.10

कव्यार, पारग्र. etc a n. for catching small fish (made

of bamboo (or) her) कुपिनी

(or) will (or) will) वागुरा

वीतंसः

Hear a n. for keeping birds

वीतंसः

Hear a n. for keeping birds

वीतंसः

Hear

a n. for keeping birds

मृगजालिका

a n. (or) (or)

सूत्रयन्त्रम्

or

सूत्रजालम्

or

a n. of (or) (or)

व्यसनवागुरा

a n. of (or) (or)

मोहजालम्

or

a n. of (or) (or)

इन्द्रजालम्

a n. of rays

रश्मिजालम्

VarBr

a n. of (or) (or)

fine n. held before the face while speaking मुखवस्त्रिका

Ward's 'n. conspicuous (highly) जालकर्मन् ॥

W. 11.1653 n. - pole जालदंडः ॥ ११.१.१५ ॥ १३ .

the various the colors of the feet and palms and

ers covered with nets (or cross-lines, one of the 32

signs of perfection) जालावस्त्राङ्गुलिपाणिपादतलता

Dharmas 83 .

to know ॥ १०६ आनायाय ॥ १०७ आनायायत

to know ॥ १०६ आनायाय ॥ १०७ आनायायत ॥ १०८

आनायाय — आनायायैत

गुज योजयति (पुष्प)

गोजयति

species of nettle शूमक पुष्पा L.

covered with iron net-work जालवत् मृ .

747 iron n. work अयोजकम् R .

covered with a network of veins सिराजालवत्

mfn Susr .

neuter द्विहीन द्विहीन

निष्पुरुष

neuter (in Gr) अनपुंसकम्

अनपुंसकम्

कीबता n.

भावकर्मणी n.

the n. gender क्लीब f (आ)

क्लीबलिङ्गम् W ^{११} क्लेब्यम् W तृतीयप्रकृति

द्विहीनम् L (in Gram) षण्डः,

षण्डम्

neutral adj उदासीनः (^{only} ~~only~~) मध्यस्थ

f(आ) Mn, MBh, etc मध्यम f(आ) MBh, Kāv,

मध्य (आ) Kam मध्यमस्वभाव

सम f(आ) VarBrS .

having the neutral general tone neither high nor

low अनुदात्त one who is born n. सहजोदासीनः

neutralize vb આમિ, આમી, આમિનાતિ

(in gram) neutralizing the effect of a previous .

rule બાધિતા in ' n. the poison of (the ich-

neuron plane) અટિવિષાપદા .

Sur I न कदापि न कदाचित्

न कदा 6.21.1 न जातु ind SBr 14, Mn,

IBh, etc (also with चिद् following) .

II कर्हि (with चित् and a particle of negation)

ind, etc, etc नकीम् ind चादि,

नकिः ind नक्वच BhP 4.29.64

न क्वचिद् n, Yājñ, Hal, etc, क्वचिद् अपि न Megh

नतमाम् (nātams), नतराम् न नितमम्

ननु in नू चित्, नू 7.1.1

सकृत् ind (मा) _____ सतत (with न)

ind _____ सदा न _____ सर्वकालम् ind (with न)

_____ सर्वदा ind (मा न) _____ सु ind with

मा i.e मा ङ .

never at any time न कदाचन RV, AV, etc _____

न कदाचिदपि n. mind दूरे तिष्ठतु Kathas 6.37 .

of never failing strength (said of the horse

Uccaiḥśravas) अमोघबल m'n .

never more न पुनः पुनः — नू चित् 7.

100.1 .

अथर्ववेद n तथापि , , तथापि तु '

तद् (ind) अपि Śak (v.l.) Bhartr, Prab,

inhab _____ किन्तु 1.1.33 _____ किन्तु , ,

_____ कामम् तु, कामम् किन्तु, कामम् च,

कामम् पुनर्, कामम् अथापि, कामम् तथापि _____ नाम

ind Jatak _____ पुनः ind MBh, Kāv, etc _____ वा

Bādar, Bālar .

De il lo — avaratolo s ननु अस्तु -- तथापि

यथापि तथापि .

new adj I नव f(आ) RV, etc नवीन

f(आ) Kav नवक f(इका) Vās

नवज, नवजा, नवजात नवीयस

RV नवीय RV 3.36.3 प्रतिनव

नवजा, नवजात RV नूतन f(आ) RV,

नूतन f(आ) प्रत्यय f(आ)

MBh, R, Kav, etc .

I अक्षुण्ण अपुराण, अपुरातन

अहत, etc आधुनिक f(इ)

आदि f(आ) lāhas _____ तरुण f(ई) (lā

4.1.1, lātt 6, lā) (g कपिलकादि Gaṇar

447) lā, lā, Kum 3.54, Susr _____ तलुन Pān 4.1.15,

lātt 6, lā, g कपिलकादि Gaṇar 447 _____ नग्न

f(आ) lā, lā _____ निष्पराण Hariv _____ (as

the moon) lā f(आ) Ragh, Kum _____ शारद

f(ई) lā _____ सद्यस्क Susr _____ सरस

f(आ) lā, lā, lā .

always new नवनव ' bearing a n. moon crescent

(१. १. १११) नवशशिभृत नवीभावः

Maths beginning n. moon पुनर्नव (आ) ११, १२, १३

belonging to the first n. moon पार्वशिनान्तीय (आ)

in belonging to the १. moon आमावास्य ११, १२, १३

आमावास्यविध of the first n. moon

आमावास्य

~~Maths~~ Pan 4.3.30 a ceremony observed on first

eating n. rice etc नवान्नम् MW a completely n.

ceremony (after a complete abstention from eating)

महासर्गः Col eating of n. corn नवप्राशनम् ParG r

' eating of n. grain ' (H. of ch. of the Psarv)

नवान्नभक्षणम् the entrance into a n. year वर्षप्रवेशः

HW ' having (always) a n. place (?) ' (the wind)

नवस्थानः L importing & D. virtue प्रतिश्रुतिः

on Jan 2.2.50 making n. नवीकरणम् n. on 2.11

from sacrifices दर्शपूर्णमासैश्चि f n. and unblemished

तन्त्रक Jan 5.2.70 : n. circumference अर्थान्तरम्

n. clean नवमेवः n. corner आगान्तुकः

in Jan, 11th, etc — आगन्तु in 1902 5.62, 7th Jan.

etc — आगतः 3 — सांगतिकः 1184,

in a n. नवाहः 1184 प्रतिमांसम 1184

1184 1184 (1184 1184 1184)

नवकालिदासः 1184 नवकारिका 1184

पुनाराजः Pat a n. leaf (as of a water lily)

सलज्जम् L 1184 1184 दर्शियामिनी 1184

moon sacrifice दार्शः Mn 6.9 — दर्शियागः 1184

town (1184 1184) नवनगरम् L 1184

नवेतर 1184 quite n. अभिनव 1184

~~अभिन्नव~~ नवेतर Venis — अभिन्नव f(आ) —

अपयुषित Venis — अपूर्व ±(आ) —

(cloth etc) निष्प्रवाणि Das, Pan 5.4.140, निष्प्रवाणि,

निष्प्रवाण (L) .

to become new नवीभू Kav, Kathas —

अभिन्नवीभू Comm on Bhatt to make n. नवीकृ

MBh, Kav, etc — नूतनय Non नूतनयति DhP .

new-born n डिम्भः

Śak, Hāt, Naish, Bālar,

Pāncar, Śāṅkhār, Sch.

a new born child डिम्भकः, डिम्भिका ^{śak} — डिम्बः

(for डिम्भ) 1. जातकः ^{Kau's w. 10. 1/4 n.}

born child मृतनत्सा ^{AV,} मृतवात्सिका 1.

to represent a new-born child लोकाय ^{Nam 3. 12}

newer adj नवतर ३३५.

newest adj नविष्ट ३३५.

newly प्रथमम् Ind also प्रथमात् deriv.

newly born सद्योज mfn इ संकलादि, सद्योजात्

af(आ)१ pañcavBr; deriv; pañca सद्योत्पन्न

— सद्योभाविन् mfn n. born / call सद्योजातः L

— सद्योभाविन् n L — अतृणादः 3rd n.

ground इषच्छारद mfn Pañ 6.2.9; Kās.

a newly-married wife

जन्या

Sanskrit 163 f & 211

a 'n.-married woman

वधू

f RV, etc

— अचिरोडा

Sis

— नवकारिका L

— नवफालिका L.

the newly-risen sun

तनुनादित्यः

Mh.

new-moon

नवीनचन्द्रः

M

रन्कुक्षयः

(personified)

गुड्डु

f RV 2.32.38,

कुड्डु

चन्द्रक्षयः Mn 3.122

पक्षान्तः

Gobh, Mn, etc

मुग्धेन्दु

Kav

शशिक्षयः Heat

सोमक्षयः

MW.

day of new-moon

दशः

(पचादि) RV,

(prior) TB, TBr & SBr 11, Kauś, Āśvār, etc (day of) n.

(son of Dhātṛi)

दशः

BhP 6.18.3

(day of) n. (son

of Krishna) दशः MBh 10.61,14 day of new-mee n.

आदशः — तिथिश्चतुः W — पक्षान्वसारः (L), पक्षान्वसारः ^{सान्द्र}

(Var) — पञ्चदशी (sc तिथि) TBr, Yājñ, Var —

पितृदिनम् A — मासान्तः Lāṭy — (when it falls)

Ravi
on ~~Va~~-vara or Sunday and when the moon is in certain

Nakshtras) व्यतीपातः W drinking the n. oblation दशपाः

m pl MBh 13.1372 half monthly sacrifice performed on

day
n. ~~dy~~ दश (8 पञ्चादि) AV, (~~parox~~ parox) TS, TBr & ŚBr

11, Kauś, ĀśvGr, etc the night of n. सूयेंद्रुसंगमः L

— महाकाली Cat oblations offered at n. पार्वणः

GrS occurring at the time of n. विध आमामवस्य + mfn ŚBr

relating to the n. दाश mf(इ)n Kauś 24, दाशिक

mf(इ)n and दाश mf(आ)n Comm on ĀpŚr 10.21.6 and TS

3.2.2.3 relating to the n. sacrifice दाश mf(इ)n Kauś

24, दाशिक mf(इ)n and दाश mf(आ)n Comm on ĀpŚr

10.21.6 and TS 3.2.2.3 a Śrāddha performed on n. शाह्यम् दाश +

VP 3, Sch the time immediately n. preceding (when a

small streak of the moon is still visible) गताद्वा (scil

तिथि) Gobh, Kāṭy.

newness n - नूतनता, नूतनत्वम् W — प्रत्यग्रत्वम्

प्रत्यग्रत्वम् W — नाव्यम् L.

news n I जनश्रुति f Rājāt 7.133 — प्रिया

L — वाचिकम् W — श्रुति f MBh, Kāv, etc —

संवादः (ifc f आ) W — संविद् f MBh —

संदिष्टम् W — संदेशकः, संदेशकम् Pañcat.

II समाचारः W — समाचार W — वाता-

Kāv, Kathās, etc — प्रवृत्ति f MBh, Kāv, etc —

उदन्तः Ragh, Megh, Kathās, Śak 226.6 — उदन्तकः

bad news

दुष्प्रवृत्ति

f Ragh

वाताभ्यतिकरः

Pañcat

good n.

शुभवात्ता MW

सङ्घाता Kāv

~~XXXXXXXXXX~~agreeable n.

प्रियारोमानम् MW

'knowing the n.' (an e iss-

ary, agent spy)

प्रवृत्तिसः

L

n.

or

me

मत्संदेशः

Bhag

relating to n.

वात्तिक

mfn

W

telling n.

इतिहेति mfn

ŚāṅkhGr

want of n. about

अप्रवृत्ति

(gen) R

'what isthe n. ?

का वात्ता

.

'news-bearer' (a pedlar) वातावरः L a n.-bringer

संदेशहरः Kāv, संदेशहारकः Sāh, संदेशहारिन् m Śak 'n.

eater' (a talker, etc) वातावरिन् m L a n.-monger

जनवादिन् m VS 30.17 — कुत्रचित्वाः L a n.-paper

वाचिकपत्रम् W.

next adj ३ पर f(आ) RV, etc — नेदिष

f(आ) RV, etc,

अन्तम RV — अभ्यन्तर f(आ) Pañcat

— अवम f(आ) RV — उपम f(आ)

RV, Nigh — व्युत्थ f(आ) RV — विभीतः,

विभीतम् ŚārṅgS.

belonging to the next day औत्तराह Vārtt on Pān

4.2.104 circumstances relating to the n. world पारलौकिक कम्

MBh, Hariv a comrade on the way to the n. world ^{नैमिष} पार ↓

(with सहाय) m 'in the n. days' मक्षूतमेभिः अहभिः

RV 9.55.3 in the n. world प्रेत्य ind ŚBr, Mn, MBh, etc

living in the n. house house निरन्तरं हवासिन् Kull the

n. above Mahar-loka (residence of the sons of Brahmā and

other godly men) ^{नैमिष} अहभिः ^र ĀpunUp, NṛisUp 1.5.6, BhP,

MārkP, SkandaP 'n.-born' (the son of a Kshatriyā or

Vaiśyā mother by a father belonging to the cast immediate-

ly above the month mother's) अनन्तरजः ~~MBh~~ n. but

one एका नार Śak 191 d n. day स्वस्तनम् Mn, MBh, etc

— स्वस्तनी MaitrS — एवो भूते the n. eldest

अन्वयेऽहं ~~■~~ Āpast the n. moment क्षणं ^{नारे} loc ind

Pañcat, Kathās n. neighbour. विप्रयानन्तर L n. to

final emancipation मोक्षान्तरं ~~MBh~~ MW n. to the ear

लोकं W the n. world लोकान्तरम् Kāv, BhP, etc

of the n. day औत्तराह Vārtt on Pāṇ 4.2.104 relating

to the n. day प्रगेतन L relating to the n. world

पारलोक्य MBh, पारलोक, पारलौकिक f(इ) MBh

reward in the n. world साम्प्रतिकम् (with फल) things

relating to the n. world पारलौकिकम् MBh, Hariv (a

Brāhman) who enters into the n. Āśrama (or period of reli-

gious life) उत्तराश्रमिन m Comm 1 on ŚāṅkhGr 1.1.2.

nibble vb कुष cl 6 कुषति Bhp 3.16.10

— व्यद् व्यति R.

nibbled adj आदष्ट MBh 2.704, 11.638.

nibbled off लून Hit.

nice adj ~~11~~ रुचिर f(आ) L —

रुचिष्म L — (ironical) सुभग f(आ) Vās,

शोभनपद्म Sch.

~~11~~ विरडः Pranaṇḍ, BhP.

nice thing रत्नपुंडरवाद्यः Hariv 8445, Bhpr very n.

अतिस्निग्धः

~~21~~ सूक्ष्म f(आ) Col.

speaking nicely चाकवाच, चावाच mf AV ~~Paipp~~

Paipp 20.5.5.

nickname n उपनाम n W — उपाधि m.

niece n स्वस्त्रीया Mn 11.171, स्वस्त्रीया MW.

Nigella indica n I उपकुञ्चि f L, उपकुञ्चिका

Suśr — पृथ्वीका Suśr (also पृथ्वीका) L — पृथ्वी

L — पृथु f L — कारवी Bhpr, हिंगुपणी

— उपकातिका Bhpr — काता L.

II अजाजि, अजाजी f — अजाजि, अजाजी

f — कुञ्जिका, कुञ्जिका — जरणः, जरणम्, जरणा

L — तिलापत्या L — पट्ट m L — बहुगन्धा

L — भेषजम् W — मोचाटः (only L) —

आनि शोधनी L — इाली L — सुषवी,

सुसवी

सुदेवी, + — स्थूलकणा MW — स्थूलजीरकः MW

— (having a small black seed used for medical and

culinary purposes) कृष्णजीरः Bhpr, कृष्णजीरकः KātyŚr

fennel-flower seed (Nigella indica) कुञ्जिका Car

the plant N. indica कृष्णा, काकोली L, Suśr

उत्कुञ्जिका, उत्कुञ्जिता L.

niggard n कृपणः Pañcat, ŚārṅgP — कीनाशः

MEh, Daś, BhP, Kathās — आशयः L — रक्कः

B Kathās 65 — राक्कः Kājat 7.415, रक्कः —

(esp. one who is sparing of sacrificial oblations) पर्णि

m RV, AV — मरिचि m L, कृपण — वण्डरः W

niggardliness n कपयिम् Hit, etc.

niggardly adj I कदय Gaut, ChUp, Mn 4.210.224,

Yājñ, etc — रङ्क Un 3.40 — शुद्र f(आ)

L.

अनामितम्पच — अनुवार — अथपर

R — अथलुब्ध Daś — अवदान्य (gana चर्वादि)

— गाढमुष्टि L — तद्वन L — दुष्टमुष्टि

L — मल L — रेपस् L — रेफस् .

presents

niggardly in making presents प्रदानकृपा MBh not

having n. hands अक्रविहस्त (Sāy) RV 5.62.6 very n.

र-नल्पव्यय MW.

